

ΤΟ

N. 250

ΕΞΑΚΟΥΣΤΟΝ

556

ΠΡΟΣΚΥΝΗΣΜΑ.

ΗΤΟΙ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΤΗΣ ΕΝ ΛΕΣΒΩ ΚΩΜΟΠΟΛΕΩΣ ΑΓΙΑΣΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝ
ΑΥΤΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΟΤΡΓΟΥ
ΕΙΚΟΝΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΗΜΩΝ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΚΑΙ
ΛΕΙΠΑΡΘΕΝΟΥ ΜΑΡΙΑΣ

ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΕΠΙΦΗΜΙΖΟΜΕΝΗΣ

ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΗΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΜΕΓΑΛΕΙΝΑΡΙΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΛΙΤΑΝΕΙΑ ΑΥΤΗΣ
ΠΑΛΛΟΜΕΝΩΝ

ΥΠΟ

Β. ΒΡΑΝΗ

ΤΟΥ ΛΕΣΒΙΟΥ.

ΔΑΙΑΝΗ ΒΡΑΝΑ ΓΕΚΙΑ ΚΑΙ ΓΕΗΓΟΡΓΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ.

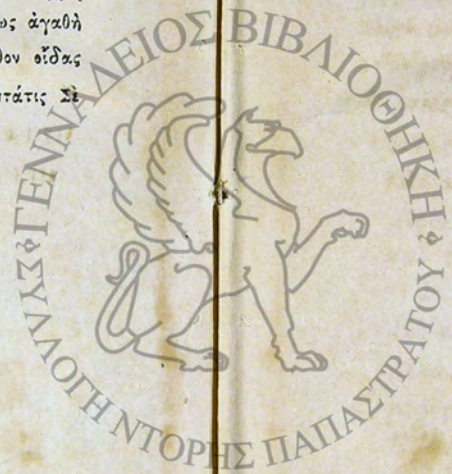

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Ι. ΜΑΓΝΗΤΟΣ.

1861.

« Απορεί πάσα γλώσσα, εὐφημεῖν πρὸς ἀξίαν. Ἰαγγιᾶ
δὲ νοῦς καὶ ὑπερκόσμιος ὑμνεῖν σε Θεοτόκε· ὅμως ἀγαθὴ
ὑπάρχουσα τὴν πίστιν δέχου· καὶ γὰρ τὸν πόθον εἶδας
τὸν ἐνθεον ἡμῶν· σὺ γὰρ Χριστιανῶν εἶ προστάτις Σὲ
μεγαλύνομεν ».

ΤΗ:
ΧΑΡΙΤΟΒΡΥΤΩ:
ΔΕΣΠΟΙΝΗ:
ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ:
ΚΑΘΙΕΡΩ
ΠΡΟΣΗΝΩΣ ΤΟΥΤΙ
ΤΟ ΠΟΝΗΜΑΤΙΟΝ ΤΟ ΔΙΤΟΝ·
ΔΕΞΑΙ ΟΥΝ ΕΥΜΕΝΩΣ ΤΟΥΤΟΔΙ
ΩΣ ΜΗΤΗΡ ΕΛΕΟΥΣ ΟΙΚΤΙΡΜΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΧΕΘΙ ΤΩ: ΣΥΝΤΑΚΤΗ:
ΑΥΣΙΝ ΤΩΝ ΑΥΤΟΥ ΑΜΑΡΤΙΩΝ.

Ὁ Ἐκδότης
Βασίλειος Βραριάδης.
Ο ΑΕΣΒΙΟΣ.

Πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς Φιλαναγνώστους.

Ἐπιδοῦν πάσα δόσις ἀγαθῇ, καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθεν ἔστι καταβαῖνον ἐκ σοῦ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον Ἰάκωβον, φιλόανθρωπε, ἀρεξίκακε, καὶ Παράγαθε Κήρυε! διὰ τοῦτο δέομαί σου ὁ ταπεινὸς καὶ ἀνάξιός σου διὰ πρεσβειῶν τῆς πανυπερευλογημένης ἡμῶν Δεσποίνης Θεοτόκου Ἁγίας Σιών, ἵνα ἀνολήσῃ τοδὲ τῆς διανοίας ὄφθαλμοῦ μου, καὶ φωτισθῇ διὰ τοῦ παναγίου τελεσιουργικοῦ καὶ φωτοουργοῦ σου Πνεύματος τὸν ἐσκοτισμένον μου νοῦν, καὶ ἰσχυροποιήσῃς τὴν ἀσθεῖν καὶ ἀδέξιον χεῖρά μου εἰς τὸ τὰ ἀναγγεῖλη καὶ περιγράψῃ ἐν πρώτοις μὲν τὴν ἐν τῇ Κοιμήσει τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου ψαλλομένην Ἀκολουθίαν μετὰ τῶν Στιχηρῶν καὶ Μεγαλειωρῶν δευτέρον δὲ συνοπτικὴν περιγραφὴν τῆς Κομπούλεως Ἀγιάσου καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ὑπαρχούσης χαριτοβρύτου Ἁγίας Εἰκότος τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀεταρθέτου Μαρίας Ἡ Κοίμησις ἐπισημιζομένης, καὶ ἄλλα τιρά, τὰ ὅποια ἐπιμελῶς πρότινος φιλοπονήσας προτροπῇ φίλων τιῶν σήμερον παραδίδω εἰς τὸ φῶς τοῦ τύπου πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν πάντων τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, καὶ οὐχὶ πρὸς ἀργυρολογία.

Δέξασθε λοιπὸν, ὦ Εὐσεβεῖς Φιλαναγνώστου! μετὰ πόθου πολλοῦ καὶ προθυμίας τὸ παρὸν Συνταγματίον, καὶ ἀναγνώσατέ το παρακαλῶ ἐπιμελῶς ἅμα καὶ εὐλαβῶς, καὶ εὐελπίς εἰμι ὅτι θέλετε πληροφορηθῆν τὰ καθέκαστα τῆς τοσοῦτον ἐξακουσμένης Θαυματουργοῦ Εἰκότος, τῆς τὸ μέγα ἐχούσης τὸ αἰδέσιμον διὰ τὸν ἱστορήσαντα αὐτὴν Ἀπόστολον Λουκᾶν τὸν Εὐαγγελιστὴν, ἧς ἀρμόζει εἰπεῖν τὸ

Σοὶ πρέπει δόξα καὶ τιμὴ σὺν τῷ Πατρὶ τῷ θεῷ,
καὶ κράτος καὶ προσκύνησις σὺν Πνεύματι Ἁγίῳ.

Ἐξέωσθε.

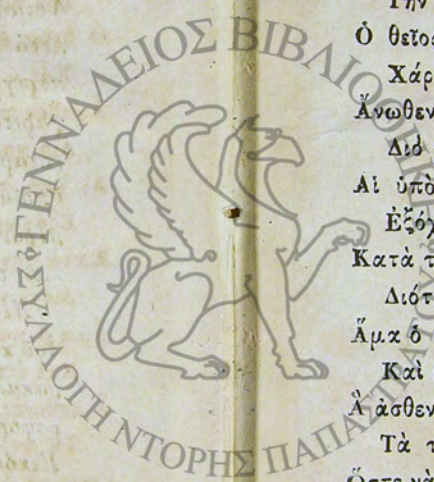
Τῇ 1. Ἰανουαρίου 1861 Ἐν Ἀγίῳ τῆς Λέσβου.

Βασίλειος Βραυιᾶδης.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΝ

ΕΙΚΟΝΑ.

Τὴν θείαν ταύτην Εἰκόνα ἱστόρησεν Ἀλέστωρ,
 Ὁ θεῖος Ἀπόστολος Λουκᾶς ὁ Εὐαγγελήστωρ·
 Χάριν γὰρ ἔλαβεν, ὡς ἄλλος οὐποτε τῶν Ζωγράφων,
 Ἄνωθεν παρὰ τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς τῶν Φώτων·
 Διὸ χαριτόβρυται εἶναι αἱ Εἰκόνες πᾶσαι,
 Αἱ ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ ἐντέχνου ἱστασθῆναι.
 Ἐξόχως ὅμως αὕτη ὑπερτερεῖ τῶν ἄλλων
 Κατὰ τὴν χάριν καὶ τῶν λοιπῶν πλεονεκτημάτων·
 Διότι νόσους δεινὰς καὶ θρασεῖας θεραπεύει
 Ἄμα ὁ πάσχων ἐνθέρμως αὐτὴν ἱκετεύει,
 Καὶ ἕτερα πλεῖστα θαύματα καὶ σημεῖα ποιεῖ,
 Ἄσθενὲς κάλαμος βροτοῦ ἀνδρὸς ἀδυνατεῖ
 Τὰ τελούμενα παρ' αὐτῆς εἰς τὴν ἰσὺν τοῦ νὰ κρατῆ·
 ὥστε νὰ δυναθῆ ἐν ἐκτάσει νὰ διηγηθῆ.
 Ἀλλ' ὅστις θέλει νὰ πεισθῆ ἐδῶ πρέπει νὰ ἐλθῆ.
 Καὶ τότε δὴ τότε ὀρθοαλιμοφηνῶς θέλει ἰδῆ
 Τὰ ἀνεκδιήγητα θαύματα ἅτινα τελεῖ
 Ἡ κεκοσμημένη αὕτη Εἰκὼν δόξῃ Θεϊκῇ,
 Καὶ ἀποδώσει Αὐτῇ δόξαν, αἴνεσιν, καὶ τιμὴν,
 Νῦν, αἶε, καὶ εἰς ἅπαντας τοὺς αἰῶνας, Ναὶ ! Ἀμήν !

B.

(Εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν
Στιχογραφημάτων τοῦ Ἑλλογιμοῦ Κ. Ἡλιοῦ Ταυταλίδου Ἀηφθίσα.)

α Ἀνάστη, Κύριε, εἰς τὴν ἀνάστασίν σου,
σὺ καὶ ἡ καθὰς τοῦ ἁγιάσματός σου σ.
Ψαλμ. ρλά, 8.

Ἐν κανίστροις εὖοσμ' ἄνθη νεοσύλλεκτα λαβοῦσαι,
Καὶ νυκτὸς ἐν τῷ τεμένει τῆς Κοιμήσεως ἐλθοῦσαι,
Καθαρώταται παρθένοι, ἄσθμα πνεύσ' εὐλαθείας,
Τὸ κομπούκλιον ἐκίσμουν τὸ χρυσοῦν τῆς Παναγίας,
Καὶ ὡς μέλλουσαι κηδεύειν τῆς θεόπαιδος τὸ σῆνος,
Λελυμένοι τοῖς πλοκάμοις διπλόνουν καταδύνας,
Καὶ φωνῇ λιγυροφθόγγῳ ἔψαλλον ἐκ συμφωνίας·
Ἐξοδίου; ὑμνωδίας.

Ἰπνον ζεῖδωρον κοιμάται, ὕπνον τῆς ἀθανασίας·
Ἰπνον ἱερὸν τὸ σῶμα ὕπνωσε τῆς Παναγίας.
Πελοδὴν σκιά θανάτου τὴν κειμένην οὐ σκιαζει,
Ἀλλὰ φῶς τὸ νεκρὸν σῶμα πανταχόθεν καταγαΐζει·
Οὐδὲ σηπεδὼν ἢ τῆξίς ἄπτεται αὐτῆς; οὐδόλωσ,
Ἄσινῆς δὲ διαμένει κ' ἐν τῇ τάφῳ μοσχοβόλος.
Οὕτω τῆς ζωῆς ἡ μήτηρ καὶ ἡ θρύτις τῶν χριστῶν
Τοῦ θανάτου ἐστὶ κρείττων.

Ὡς ἡμέρα τελευταία τῆς ἐν γῆ ζωῆς ἐκείνης,
Ὅτε, πλήρης οὐρανόυ καὶ ἐλπίδος καὶ γαλήνης,
Ἐμελλεν ἡ τρισολβία ἐκ τοῦ κόσμου μεταστῆναι,
Καὶ πρὸς τὸν Γιδὸν καὶ Πλάστην, κοσμηθεῖσα, μεταβῆναι!
Ἀναβαίνουσιν τὴν ἄκραν κορυφὴν τοῦ Ἐλαιῶνος,
Προσεκύνησε πᾶν δένδρον, πᾶς ἀκρόμων καὶ πᾶς κλόνος·
Ἐσχάτον ἐπὶ τοῦ ὄρους τότε' ἐνθάρμως προσηυχῆθη,
Καὶ στραφείτω εὐοιμήθη.

Ἐκοιμήθη. . . τὸ σιτόχρουν ἐλευκάνθη αὐτῆς χρῶμα·
 Ψυχρὰ λάρναξ εἰσεδέχθη τὸ θεογενεῖστον σῶμα·
 Ἄλλ' ὦ πάντιμος κηδεῖα, παντὸς λόγου ἀνωτέρα,
 Ἦν ὁ Ἥλιος κατείδεν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ!
 Νεφελῶν ἀρματηλάται ἐκ περάτων οἰκουμένης,
 Ἄξιοι πομπῶν τοιαύτης βασιλίδος θαπτομένης,
 Οἱ χοροὶ τῶν Ἀποστόλων, ὡσπερ θύελλα ἢ σάλος,
 Σπεύδουσιν ἄλλοθεν ἄλλος.

Ἐκοιμίζεται ὁ σκίμπος εἰς Γεσθημανὴ θραδέως·
 Ἐκοιμίζεται ἡ νύμφη τοῦ Μεγάλου Βασιλέως.
 Τότε ὁ ἀήρ ἐπλήσθη εὐωδίας ὡς λιθάνου,
 Καὶ ὁ οὐρανὸς ἠνοίχθη, κ' ὑπεράνω τοῦ λειψάνου
 Ἀνεφάνησαν Ἀγγέλων στρατιαὶ περιπετόντων,
 Καὶ ταῖς πτέρυξι τὸ σῶμα τῆς νεκρᾶς συγκαλυπτόντων·
 Καὶ ἠκούσθη θεῖος ὕμνος ἀναμιξ ἔξ ἀμφοτέρων,
 Τὴν θεοπαῖδα γεραίρων.

Καὶ λοιπὸν σκεπάζει τάφος τῶν Χριστιανῶν τὴν σκέπην,
 Καὶ ὁ κόσμος σκυθρωπάζει μὴ ἰσχύων ἔτι βλέπειν
 Τὴν ἀρίζηλον λαμπάδα ὑπὲρ γῆς φωτοβολοῦσαν,
 Καὶ τὴν στέρησιν ἀκούοντος τοῦ Χριστοῦ παραμυθούσαν.
 Πλὴν τί θάνατος; τί θρῆνος; ἀνεκρός ὁ τάφος μένει,
 Ἡ νεκρὰ δὲ ἰδοὺ ζῶσα οὐρανὸν εἰσαναβαίνει,
 Τῶν χρυσῶν ἐξαπτερύγων Σεραφεῖμ δορυφορούντων,
 Καὶ τὸ «χαῖρε» προσφωνούντων.

Τῆς ζωῆς λοιπὸν ἡ μήτηρ, παμμακάριστε Μαρία,
 Εἰς τὴν ὄντως ζωὴν ἤλθες ἐκ νεκρῶν ἀνεστηκυῖα,
 Καί, πλησίον τοῦ Υἱοῦ σου καὶ Σωτῆρος καθημένη,
 Παρ' αὐτῷ διαιωρίζεις ἀγαπῶσ' ἀγαπωμένη·
 Καί, τὰ φίλτρα σου ὡς λύτρα ὑπὲρ πάντων ἐξαντλοῦσα,
 Ἴλεον ἡμῖν παρέχεις τὸν Θεὸν ἐκδυσωποῦσα.
 Χῆρς, Δέσποινα, καὶ δέξι πενιχρὸν λητρείας φόρον,
 Ἐκ παρθένων ἀνθοφόρων.

Γ'.

Ἐλέους χάριν.

β. 1.

Φεῦ μοι! τάλας! τί νὰ γένω! κινδυνεύω νὰ χαθῶ!
 φεῦ! ὁ τάλας! εἰς τὸν ἕδην φθάνω νὰ καταπαθῶ!
 Ὀρσιότατον, φεῦ! πλάσμα τοῦ ἀπείρου μου Θεοῦ,
 πῶς αἰσχροτάτον ἐφάνης, καὶ ἀνάξιον αὐτοῦ;
 Ποῖον ἄλλο ποίημά του ἐπλαστούργησε διπλόν,
 ὡς τὸν ἄθλιον ἐμένα: αὔλον καὶ ὄλικόν;
 Μὲ τὸ σῶμά μου ὑπάρχω βασιλεὺς ἐπὶ τὴν γῆν,
 μετὰ τὸν νοῦν μου ἀναβαίνω εἰς τὴν σύμπαντος ἀρχήν!
 Ἄθλιος! πόσον μωραίνω! τὸ ἀξίωμα μ' αὐτό,
 μὴ γινώσκων καὶ τὸ χροῖος, πρὸς Θεὸν, ὃ χρωσιτῶ!
 Φεῦ μοι! πῶς ἀνοητίζω! ἡ εἰκὼν τοῦ Πλαστούργου,
 κτήνος ἄλογον εἰδείχθη, καὶ ἀλλότριος αὐτοῦ!
 Χιονοφεγγόφωτός τε καὶ λαμπρότατος ἀστὴρ,
 ἀναγεννηθεὶς ἐφάνην, ὁ πανάθλιος ἀνὴρ·
 Ἄλλ' ἠμαύρωμαι, φεῦ! τάλας πλήθει τῶν ἀμαρτιῶν,
 καὶ ἐβορβορώθην ὄλω, βύπω τῶν ἀνομιῶν!
 Ἄγγελος ἐν ἐπιγείῳ, ἄνθρωπος ἐν οὐρανόις,
 γέγον'· ἀλλ' ἐταρταρώθην σὺν τοῖς δαίμοσιν αὐτοῖς!
 Ἐλεος καὶ εὐσπλαγχνία δὲν μοι πρέπει παντελῶς,
 ὅτ' ἐπρόκρινα τὸν ἕδην, τάλας! οἰκειοθελῶς!
 Ἄνθρωξ, ὕλη τῆς γέννης, καὶ ἀσβέστου τοῦ πυρός,
 σκόληκος τοῦ ἀκοιμήτου ἄξιος εἰμ' κ' ἔτι πρὸς!
 Ὀρμος πλέον, ὦ! ψυχὴ μου! δὲν εὐρίσκεται κἀνεὶς,
 ἢ μεσίτης δι' ἐμένα ἐξ ἐλεεινῆς φωνῆς.
 Ἄς φωνάζω οὖν ἀθλίως, ὦ! ἰού! οἴμοι! καὶ φεῦ!
 ὡς ἀτοκατάδικός τε τάλας, ναί! καὶ ἐλεεῦ!

Ἀλλὰ πάλιν δὲν θὰ σφάλω ἂν εἰσέλθω ταπεινῶς,
 ἐν τῷ Εὐκτηρίῳ Οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μου τῆς μητρὸς.
 Καὶ φωνάζω φεῦ! ὁ τέλας! ἔμπροσθεν αὐτῆς οἰκτρὸς,
 γόνυ κλίνων μετανοίας μὲ τὰ δάκρυα ἔμπρός.
 Ὡ παντάνασσα Μαρία, εὐσπλαγγνε μητέρα Χριστοῦ!
 Ἴδε μου πληγὰς τὰς τόσας, δι' ἀγάπην σου υἱοῦ!
 Ἴδε καὶ τὰ τραύματά μου, μώλωπας, ὄσους φορῶ,
 Ἴδε καὶ τὰ στίγματα μου τ' ἄμετρα ἐν ἀριθμῷ.
 Ἴδε καὶ τοῦ σώματός μου ἀσθενείας τὰς πολλὰς
 καὶ τοῦ νοῦ μου τοῦ βεβήλου τὰς ἀπατηλὰς ἀρχάς,
 Ἴδε τετραχλισμένον δοῦλον σὸν ἀμαρτωλῶν,
 Ἴδε τὸν ἀπληπισμένον ἐμέ, οἴμοι! θερμοεργόν,
 Ἴδε με μεμονωμένον, ἕξου τε κατοικητὴν,
 Ἴδε με τερταρωμένον, δίχως ὑπερασπιστάν!
 Ἐλεος, ὦ θεοτόκε! δεῖξον, μήτηρ τοῦ Χριστοῦ!
 Ἵσὸν πανάθλιον ἐμένα, ὦ γεννήτρια αὐτοῦ!
 Οἴκτω εὐσπλαγγνε! σπλαγγνίσου, Ἴδε με μὲ ἰλαρόν,
 ὄμμα, πρόσωπον συνάμα τὸν ἀκάθαρτον μωρόν.
 Πλάσμα ἤμην τοῦ υἱοῦ σου ἅγιον καὶ καθαρόν,
 ἐξ ἁμαρτιῶν μου ὄμως, κατεστάθην μισαρόν!
 Ἀλλ' ἐλπίς μου εἶσαι μόνη, σὺ ὦ δέσποινα Σιών,
 διὰ νὰ μ' ἐλευθερώσῃς ἐκ δαιμόνων πονηρῶν
 Καὶ τὸ δύνασθαι τὸ ἔχεις, ὦ Παντάνασσα ἁγνή!
 μὲ τὸ βούλεσθαι ἐξίσου, πάντοτε ἀπανταχῇ.
 Δεῖξον οὖν ὅτι σοὶ εἶναι καὶ τὰ δύο ἐνταυτῷ
 βούλησις καὶ δύναμις τε ἄπειρος, τῷ σῶ ἔχθροῦ.
 Ἐνταρτάρωτον τυχέως τὸν ψυχόλεθρον Σατάν,
 ἐπειδὴ ὄντως σὺ ἔχεις μετὰ τὸν Θεὸν τὸ πᾶν.
 Ἀπλωσον τὴν δεξιάν σου, σύντριψόν μου τὰ δεσμά,
 καὶ ἀνάσπασόν με τάχει ἀπ' τοῦ ἄδου τὰ δεινὰ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περιέχον τὴν πρέπουσαν Ἀκολουθίαν τὴν ἐν τῷ Με-
 γάλῳ Ἑσπερινῷ ψαλλομένην εἰς τὴν Κοίμησιν
 τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου.

Ὁ τοῦ παραδόξου θαύματος, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς ἐν μητρειῷ
 τίθεται, καὶ κλίμαξ πρὸς Οὐρανόν, ὁ τάφος γίνεται εὐφραίνου
 Γεθσημανῆ, τῆς Θεοτόκου τὸ ἅγιον τέμενος· βοήσωμεν οἱ πι-
 στοί, τὸν Γαβριὴλ κεκτημένοι Ταξιάρχον. Κεχαριτωμένη χαί-
 ρε, μετὰ σοῦ ὁ Κύριος, ὁ παρέχων τῷ Κόσμῳ, διὰ σοῦ τὸ μέ-
 γα ἔλεος.

Βαβαὶ τῶν σῶν Μυστηρίων Ἄγνή, τοῦ Ὑψίστου θρόνος, ἀ-
 νεδείχθης Δέσποινα, καὶ γῆθεν πρὸς Οὐρανόν, μετέστης σήμε-
 ρον· ἡ δόξα σου εὐπρεπής, θεοφεγγέσιν ἐκλάμπουσα χάρισι.
 Παρθένοι σὺν τῇ Μητρὶ, τοῦ Βασιλέως πρὸς ὕψος ἐπάρθητε.
 Κεχαριτωμένη χαίρε, μετὰ σοῦ ὁ Κύριος, ὁ παρέχων τῷ Κό-
 σμῳ, διὰ σοῦ τὸ μέγα ἔλεος.

Τὴν σὴν δοξάζουσι Κοίμησιν, Ἐξουσίαι Θρόνοι, Ἄρχαι Κυ-
 ριότητες, Δυνάμεις καὶ Χερουβείμ, καὶ τὰ φρικτὰ Σεραφεῖμ ἀ-
 γάλλονται γηγενεῖς, ἐπὶ τῇ θείᾳ σου δόξῃ κοσμοῦμενοι προσπί-
 πτουσι Βασιλεῖς, σὺν Ἀρχαγγέλοις Ἀγγέλοις καὶ μέλπουσι.
 Κεχαριτωμένη χαίρε, μετὰ σοῦ ὁ Κύριος, ὁ παρέχων τῷ Κό-
 σμῳ, διὰ σοῦ τὸ μέγα ἔλεος.

Δύξα, καὶ νῦν. Ἦχος α'. Ἰδιόμελλον.

Θεαρχίῳ νεύματι, πάντοθεν οἱ Θεοφόροι Ἀπόστολοι, ὑπὸ νε-
 φῶν μεταρτίως αἰρόμενοι. Ἦχος πλ. α'. Καταλαβόντες τὸ πα-
 νάχραντον, καὶ ζωαρχικόν σου Σκῆνος, ἐξόχως ἠπαύζοντο. Ἦ-
 χος β'. Αἱ δὲ ὑπέρτατοι τῶν Οὐρανῶν δυνάμεις, σὺν τῷ οἰκίῳ

Δεσπότη παραγενόμεναι. Ἦχος πλ. β'. Τὸ Θεοδόχον καὶ ἀκραιφνέστατον Σῶμα προπεμπουσαι, τῷ δέει κρατούμεναι, ὑπερκοσμίως δὲ προφύχοντο, καὶ ἀοράτως ἐβῶν, ταῖς ἀνωτέραις Ταξιαρχίαις ἰδοῦ ἢ Παντάνασσα Θεόπαις παραγέγονεν. Ἦχος γ'. Ἀρατε πύλας, καὶ ταύτην ὑπερκοσμίως ὑποδέξασθε, τὴν τοῦ ἀενάου φωτός, Μητέρα. Ἦχος βαρύς. Διὰ ταύτης γὰρ ἡ παγγενῆς τῶν βροτῶν σωτηρία γέγονεν ᾧ ἀτενίζειν οὐκ ἰσχύομεν, καὶ ταύτη ἕξιον γέρας ἀπονέμειν ἀδύνατον. Ἦχος δ'. Ταύτης γὰρ τὸ ὑπερβάλλον, ὑπερέχει πᾶσαν ἔννοιαν. Ἦχος πλ. δ'. Διὸ ἄχραντε Θεοτόκε, αἰεὶ σὺν ζωηφόρῳ Βασιλεῖ, καὶ τόκῳ ζῶσα, πρέσβευε διηλεκτῶς, περιφρουρῆσαι καὶ σῶσαι, ἀπὸ πάσης προσβολῆς ἐναντίας τὴν νεολαίαν σου· τὴν γὰρ σὴν προστασίαν κεκτήμεθα. Ἦχος α'. Εἰς τοὺς αἰῶνας ἀγλαοφανῶς μακαρίζοντες.

Εἴσοδος. τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέρας καὶ τὰ Ἀναγνώσματα.

Γενέσεως τὸ Ἀνάγνωσμα.

Κερ. κή. Ἐξήλθεν ἰκλιῶ ἀπὸ τοῦ φρέατος κτλ. ὅρα Μηναιὸν ἐν Σελ. 85.

Εἰς τὴν Αἰτὴν Ἰδιόμελα. Ἦχος α'.

Ἐπρεπε τοῖς αὐτόπταις τοῦ Λόγου καὶ ὑπηρεταῖς, καὶ τῆς κατὰ σάρκα Μητρός αὐτοῦ, τὴν Κοίμησιν ἐποπτεῦσαι, τελευταῖον ὅσον ἐπ' αὐτῇ Μυστήριον· ἵνα μὴ μόνον, τὴν ἐπὶ γῆς τοῦ Σωτῆρος ἀνάβασιν θεάσωνται, ἀλλὰ καὶ τῆς Τεκούσης αὐτὸν τῇ μεταθέσει μαρτυρήσῃσι. Διόπερ πάντοθεν θεία δύναμις περαιωθέντες, τὴν Σιών κατελάμβανον, καὶ πρὸς Οὐρανὸν ἐπειγομένην, προέπεμπον τὴν Ἀνωτέραν τῶν Χερουβίμ· ἦν καὶ ἡμεῖς, σὺν αὐτοῖς προσκυνούμεν, ὡς πρεσβεύουσαν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἦχος β'. Ἀνατολίον.

Ἡ τῶν Οὐρανῶν ὑψηλοτέρα, ὑπάρχουσα καὶ τῶν Χερουβίμ ἐνδοξοτέρα, καὶ πάσης Κτίσεως τιμιωτέρα· ἢ δι' ὑπερβάλλουσαν καθαρότητα, τῆς αἰδίου οὐσίας δοχεῖον γεγεννημένη, ἐν ταῖς τοῦ Υἱοῦ χερσαί, σήμερον τὴν παναγίαν παρατίθεται ψυχὴν, καὶ σὺν αὐτῇ πληροῦται τὰ σύμπαντα χαρᾶς, καὶ ἡμῖν δωρεῖται τὸ μέγα ἔλεος.

Ἦχος ὁ αὐτός. Ἰωάννου.

Ἡ πανάμωμος Νύμφη, καὶ Μητὴρ τῆς εὐδοκίας τοῦ Πατρός, ἢ Θεῶ προορισθεῖσα εἰς ἑαυτοῦ κατοίκησιν, τῆς ἀσυγχύτου ἐνώσεως, σήμερον τὴν ἄχραντον ψυχὴν, τῷ Ποιητῇ καὶ Θεῶ παρατίθεται ἦν ἀσωμάτων δυνάμεις, θεοπρεπῶς ὑποδέχονται, καὶ πρὸς ζωὴν μετατίθεται, ἢ ὄντως Μητὴρ τῆς ζωῆς, ἢ λαμπάς τοῦ ἀπροσίτου φωτός, ἢ σωτηρία τῶν πιστῶν, καὶ ἐλπίς τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἦχος γ'. Γερμανοῦ.

Δεῦτε ἅπαντα τὰ πέρατα τῆς γῆς, τὴν σεπτὴν μετάστασιν τῆς Θεομήτορος μακαρίσωμεν· ἐν χερσαί γὰρ Υἱοῦ, τὴν ψυχὴν τὴν ἄμωμον ἐναπέθετο· ὅθεν τῇ ἁγίᾳ Κοιμήσει αὐτῆς, ὁ Κόσμος ἀνεζωοποιήθη· ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, μετὰ τῶν Ἀσωμάτων καὶ τῶν Ἀποστόλων, ἑορτάζει φαιδρῶς.

Δόξα Ἦχος π.λ. α'. Θεοφάνους.

Δεῦτε φιλεόρτων τὸ σύστημα, δεῦτε καὶ χορείαν στησώμεθα· δεῦτε καταστέψωμεν ἄσμασι τὴν Ἐκκλησίαν, τῇ καταπαύσει τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ· σήμερον γὰρ Οὐρανὸς ἐφαπλοῖ τοὺς κόλπους δεχόμενος, τὴν τεξαμένην τὸν ἐν πᾶσι μὴ χωρούμενον· καὶ ἢ τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς, ἀποδιδούσα τὴν εὐλογίαν, στολιζέται τὴν εὐπρέπειαν. Ἄγγελοι χοροστατοῦσι σὺν Ἀποστόλοις, περιδεῶς ἐνατενίζοντες, ἐκ ζωῆς εἰς ζωὴν μεθισταμένην, τὴν τεκούσαν τὸν Ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς· πάντες προσκυνήσωμεν αὐτὴν δεόμενοι, συγγενοῦς οἰκειότητος· μὴ ἐπιλάβῃ Δέσποινα, τῶν πιστῶς ἑορτάζόντων τὴν Παναγίαν σου Κοίμησιν.

Καὶ ἔνν. Ὁ αὐτός.

Ἄσατε λαοί, τῇ Μητρὶ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἄσατε· σήμερον γὰρ τὴν ὀλόφωτον ψυχὴν αὐτῆς εἰς τὰς ἀχράντους παλάμας, τοῦ ἐξ αὐτῆς σαρκωθέντος, ἀνευ σπορᾶς παρατίθῃσιν ᾧ καὶ πρεσβεύει ἀδιαλείπτως, δωρηθῆναι τῇ Οἰκουμένῃ εἰρήνην καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Ἀπόστιχ. Στίχ. Ἰδιόμελα. Ἦχος δ'.

Δεῦτε ἀνυμνήσωμεν λαοί, τὴν Παναγίαν Παρθένον Ἀγνήν· ἐξ ἧς ἀρρήτως προήλθε, σαρκωθείς ὁ Λόγος τοῦ Πατρός, κρᾶ-

ζοντες και λέγοντες· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί· Μακαρία ἡ γαστήρ, ἡ χωρήσασα Χριστὸν αὐτοῦ ταῖς ἀγίαις χερσί, τὴν ψυχὴν παραθεμένη, πρόσθευε Ἄχραντε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ὁ αὐτός. Στίχ. Ἀνάστηθι Κύριε.

Τὴν πάνσεπτόν σου Κοίμησιν, Παναγία Παρθένη Ἀγνή, τῶν Ἀγγέλων τὰ πλήθη ἐν Οὐρανῷ, καὶ ἀνθρώπων τὸ γένος ἐπὶ τῆς γῆς μακαρίζομεν· ὅτι Μήτηρ γέγονας τοῦ Ποιητοῦ τῶν πάντων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, αὐτὸν ἱκετεύουσα, ὑπὲρ ἡμῶν μὴ παύσῃ δεόμεθα, τῶν εἰς σέ μετὰ Θεόν, τὰς ἐλπίδας θεμένων, Θεοτόκε πανύμνητε καὶ ἀπειρόγαμε.

Στίχ. Ὄμοσε Κύριος τῷ Δαβὶδ.

Δαβιτικὴν ᾠδὴν σήμερον Λαοί, ἄσωμεν Χριστῷ τῷ Θεῷ· ἀπενεχθήσονται φησί, τῷ Βασιλεῖ Παρθένοι· ὀπίσω αὐτῆς· ἀπενεχθήσονται ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἀγαλλιάσει· ἡ γὰρ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, δι' ἧς ἡμεῖς ἐθεώθημεν, ἐν ταῖς χερσί τοῦ ἑαυτῆς Υἱοῦ καὶ Δεσπότου, ἐνδόξως καὶ ὑπὲρ λόγον μετατίθεται· ἦν ὡς Μήτηρ Θεοῦ ἀνυμνοῦντες βοῶμεν καὶ λέγομεν· σῶσον ἡμᾶς, τοὺς ὁμολογοῦντάς σε Θεοτόκον, ἀπὸ πάσης περιστάσεως, καὶ λύτρωσαι κινδύνων τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Δόξα καὶ γλῶσ. Ἦχος δ'.

Ὅτε ἐξεδήμησας Θεοτόκε Παρθένη, πρὸς τὸν ἐκ σοῦ τεχθέντα ἀφράστως, παρῆν Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφός, καὶ πρῶτος Τετάρτης. Πέτρος δὲ ἡ τιμιωτάτη κορυφαία, τῶν Θεολόγων ἀκρότης, καὶ σύμπας ὁ Θεὸς τῶν Ἀποστόλων χορός, ἐκφαντορικαῖς Θεολογίαις ὑμολογοῦντες, τὸ Θεῖον καὶ ἐξάϊσιον, τῆς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, Οἰκονομίας Μυστήριον, καὶ τὸ ζαωρχικὸν καὶ θεοδόχον σου σῶμα κηδεύσαντες, ἔχαιρον πανύμνητε· ὑπερθεν δὲ αἱ πανάγια, καὶ πρεσβύτατοι τῶν Ἀγγέλων δυνάμεις, τὸ θαῦμα ἐκπληττόμενοι, κεκυφῆται ἀλλήλαις ἔλεγον ἄρατε ὑμῶν τὰς πύλας, καὶ ὑποδέξασθε τὴν τεκοῦσαν, τὸν Οὐρανοῦ καὶ γῆς Ποιητήν· δοξολογίας τε ἀνυμνήσωμεν, τὸ σεπτὸν καὶ ἅγιον Σῶμα, τὸ χωρήσασα τὸν ἡμῖν ἀθεώρητον καὶ Κύριον· διόπερ καὶ ἡμεῖς τὴν μνήμην σου ἐορτάζοντες, ἐκβοῶμέν σοι Πανύμνητε· Χριστιανῶν τὸ κέρας ὑψώσον, καὶ σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Τὰ ἐν τῇ Λιτανείᾳ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεομήτορος ψαλλόμενα Στιχηρά.

Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκράν. Ἦχος Β'.

Ὅτε ἐπὶ κλίνης σε νεκράν, Χριστοῦ Φοιτηταὶ καθορῶντες, σὲ τὴν Μητέρα Ζωῆς, δάκρυσι κατέβρεχον τὴν γῆν ἐν ἄσμασι· καὶ τῷ πόθῳ ἠπείγοντο, καρδία καὶ χεῖλει, Σῶμα τὸ πανένδοξον σοῦ περιπτύχασθαι· ὅμως, συστελλόμενοι φόβῳ, μάλποντες ἐβόων σοι· Χαῖρε, Μητερ Ἀειπάρθενε Θεόνυμφε.

Ὅτε ἐν τοῖς ὤμοις σε νεκράν, αἶροντες οἱ Μῦσται τοῦ λόγου, σὲ τὴν Μητέρα Θεοῦ, μῦρα καὶ ἀρώματα Ἀγγέλων Τάγματα, οὐρανόθεν κομίζοντες, ἀνύμνου ἐκ κόθου, ἄδοντες ἐν ἄσμασι τοῖς Μύστασις ἔλεγον· τί οὖν, ἀθυμεῖτε τῇ λύπῃ; τέρποντες βοήσατε πᾶσιν, ἡ Ἀγνή πρὸς τὸν υἱὸν μεθίσταται.

Ὅτε αἱ Δυνάμεις σε σεμνή, ῥάβδον Ἀρῶν καθορῶντες, κειμένην ἄπνου ἐν γῇ, ἔφριττον Πανάμωμε ἀλλήλοις λέγοντες, νῦν ἀπαίρει ἡ Ἀνασσα, ἐνδόξως εἰς Θεῖα, Ἀνακτος Σκηνώματα, Ἀγνή Μητρόθεος· τρόμῳ συνεχόμενοι πάντες, ἐξόδιον ὕμνον ἐβόων, Ἀειπάρθενε Θεότευκτε.

Ὅτε ἐν τῷ Τάφῳ σαρκικῶς, σὲ τὴν Κυοφόρον ὀρῶντες, Πνευμάτων Τάξεις πυρός, φόβῳ συνεστέλλοντο καὶ περιέπταντο, κατηφείας πληρούμενοι ἀύλως ἐν δόξῃ, Σῶμα τὸ Θεότευκτον ὁ περιέποντο ὅμως αἱ ἀνώτεροι τούτων, ἐπάρατε πύλας ἐβόων, ἐκ σοῦ γὰρ ἀνθρώπων τε ἡ Λύτρωσις.

Φρίττει τῶν ἀγγέλων ἡ πληθὺς, καὶ σὲ Μαριάμ καθορῶσα, κειμένην κλίνῃ νεκράν· Κόσμος μακαρίζει σε, Πιστοὶ θαυμάζομεν, τὴν σεπτὴν σου Μετάστασιν, τιμῶντες ἐνθέως, καὶ σὺν Ἀποστόλοις σε παιδρῶς γεραίρομεν· ὄθεν καὶ βοῶμέν σοι Χαῖρε, ἀπείρανδρε Νύμφη Ἀγγέλων, ἡ Χαρὰ ἀνθρώπων τε καὶ Λύτρωσις.

Ῥεῖθρα δακρυρροῦ ἐκ Πηγῆς, Θεοῖο ἀναστειλάντες Μῦσαι Λό-

γου Θεοῦ μαθηταί· ῥήματα χαρμόσυνα διαπορθμεύουσι, Φιλοθέοις τοῖς πνεύμασι, μηνύοντες πόθῳ, τὴν σὴν ἐκ τοῦ Μνήματος Ἀγνῆ Μετάστασιν ὄθεν, τὴν ἀντίθετον λύπης, ἤκουον φωνὴν ὑπ' Ἀγγέλων, τούτοις τὴν τὸ χαίρετε προστάττουσαν.

Δόξα. Ἦχος π.λ. β'. Βύζαρτος.

Ὅτε ἡ Μετάστασις, τοῦ ἀχράντου σου σκήνους ἠῦτρεπίζετο, τότε οἱ Ἀπόστολοι, περικυκλοῦντες τὴν κλίνην ἐώρων σε· καὶ οἱ μὲν ἀτενίζοντες τῷ σκήνει, θάμβει συνείχοντο, ὁ δὲ Πέτρος σὺν δάκρυσιν ἐβόα σοι ὦ Παρθένε ὄρῳ σε τρανῶς ἠπλωμένην ὑπτίαν, τὴν ζωὴν τῶν ἀπάντων, καὶ καταπλήττομαι ἐν ἧ ἐσκήνωσε τῆς μελλούσης ζωῆς ἡ ἀπόλαυσις· ἀλλ' ὦ Ἀχραντε, ἰκέτευε ἐκτενῶς τῷ Ἰῶ σου καὶ Θεῷ, τοῦ σώζεσθαι τὴν Πόλιν σου ἄτρωτον.

Καὶ ἔνν. Ἦχος π.λ. α'.

Ἄσατε Λαοὶ κτλ. ὄρα προηγ. σελ. 18. Κεφ. Α.

Τροπάριον. Ἦχος α'.

Ἐν τῇ γεννήσει τὴν Παρθενίαν ἐφύλαξας, ἐν τῇ Κοιμήσει τὸν Κόσμον οὐ κατέλιπες Θεοτόκε· μετέστης πρὸς τὴν ζωὴν, Μητέρα ὑπάρχουσα τῆς ζωῆς· καὶ ταῖς πρεσβείαις ταῖς σαῖς λυτρομένη ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Εἰς τὸν Ὄρθρον, ἡ συνήθης στιχολογ.

Εἰς τὴν α'. στιχολογ. κα'.

Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Ἀναβόησον Δαβὶδ, τίς ἡ προῦσα Ἑορτή; ἦν ἀνύμνησας ποτέ, ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν Ψαλμῶν, ὡς Θυγατέρα Θεόπαιδα καὶ Παρθένον, μετέστησεν αὐτὴν, πρὸς τὰς ἐκεῖθεν μονάς, Χριστὸς ὁ ἐξ αὐτῆς, ἄνευ σπορᾶς γεννηθεὶς· καὶ διὰ τοῦτο χαίρουσι Μητέρες καὶ Θυγατέρες καὶ Νύμφαι Χριστοῦ, βοῶσαι χαῖρε, ἡ μεταστᾶσα, πρὸς τὰ ἄνω Βασίλεια.

Δόξα, τὸ τέλος. καὶ ἔνν. τὸ αὐτό.

Εἰς τὴν Β'. στιχολ. κα'. Ἦχος α'.

Τὸν τάφορ σου Σωτήρ.

Ὁ πάντιμος χορὸς, τῶν σοφῶν Ἀποστόλων, ἠθροίσθη θαυμαστῶς, τοῦ κηδεύσαι ἐνδόξως, τὸ σῶμά σου τὸ ἀχραντον, Θεοτόκε Πανύμνητε· οἷς συνύμνησαν, καὶ τῶν Ἀγγέλων τὰ πλήθη, τὴν Μετάστασιν, τὴν σὴν σεπτῶς εὐφημοῦντες· ἦν πίστει ἐορτάζομεν.

Δόξα καὶ ἔνν. τὸ αὐτό.

Μετὰ τὸν πολυέλεον, κα'. Ἦχος γ'.

Τὴν ὠραιότητα.

Ἐν τῇ Γεννήσει σου, σύλληψις ἄσπορος, ἐν τῇ Κοιμήσει σου, νέκρωσις ἀφθορος, θαῦμα ἐν θαύματι διπλοῦν, συνέδραμε Θεοτόκε· πῶς γὰρ ἡ ἀπειράνδρος, βρεφοτρόφος ἀγνεύουσα; πῶς δὲ ἡ Μητρόθεος, νεκροφόρος μυρίζουσα; διὸ σὺν τῷ Ἀγγέλῳ βοῶμέν σοι· χαῖρε ἡ κεχαριτωμένη.

Δόξα καὶ ἔνν. τὸ αὐτό.

Οἱ ἀναβαθμοί. τὸ α'. Ἀντίφωνον τοῦ τετάρτου ἤχου.

Προκείμενον. Ἦχος δ'.

Μνησθήσομαι τοῦ ὀνόματός σου.

Στίχ. Ἀκουσον Θύγατερ, καὶ ἴδε.

Πᾶσα προή. Μετὰ δὲ τὸ Εὐαγγέλιον

καὶ τὸν Ν'. Δόξα. Ταῖς τῆς Θεοτόκου. Καὶ ἔνν. τὸ αὐτό.

Εἶτα τὸ Περτεχοστάριον π.λ. Ἰδιόμελον.

Ἦχος π.λ. β'. Βύζαρτος.

Ὅτε ἡ Μετάστασις κτλ. ὄρα προηγ. σελ. 18.

Εἶτα οἱ Καρόνες ὄρα Μηναῖον ἐν σελ. 88.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Τὸν Ἐπιτάφιον Ὑμνον.

Τὸν μετὰ τὴν Θ'. Ὄδην πρὸ τῶν ἑξαποσείλαριων ψαλλόμενον.

Εἰς Ἦχον α. ἁ.

Στάσις πρώτη.

Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ, κατετέθης Χριστέ, καὶ ἡ Μήτηρ τῆς ζωῆς κατατίθεται, ξένον θέαμα Ἀγγέλοις καὶ θροτοῖς.

Μεγαλύνομέν σε, Θεοτόκε ἀγνή, καὶ τιμῶμεν τὴν ἁγίαν σου Κοίμησιν, καὶ τὸν τάφον προσκυνοῦμεν τὸν σεπτόν.

Μακαρίζομέν σε τὴν μητέρα Θεοῦ, καὶ ὑμνοῦμεν τὴν σεπτὴν σου Μετάστασιν, ἣν Μετέστης ἀπὸ γῆς πρὸς οὐρανόν.

Μεγαλύνομέν σε Θεοτόκε ἀγνή, καὶ τιμῶμεν τὴν ἁγίαν σου Κοίμησιν, ταῖς πρεσβείαις σου φρουρούμενοι ἀεὶ.

Μακαρίζομέν σε, Θεοτόκε ἀεὶ, προσκυνοῦντες τὴν σεπτὴν σου Μετάστασιν, τὴν ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις θαυμαστήν.

Μεγαλύνομέν σε, τὴν μητέρα Χριστοῦ, τὴν ἀσπόρως μόνην τοῦτον κηῆσασαν, τὴν Μετάστασιν γεραίροντες τὴν σὴν.

Μακαρίζομέν σε, τὴν μητέρα Θεοῦ, ὡς αἰτίαν τῆς ἡμῶν ἀναπλάσεως, καὶ τὴν Κοίμησιν σου δοξάζομεν πιστῶς.

Μεγαλύνομέν σε, Παναγία σεμνή, καὶ τιμῶμεν τὴν ἁγίαν Εἰκόνα σου, ὡς ἀντίτυπον τῆς θείας σου μορφῆς.

Πᾶσα γῆ δοξάζει τὴν ταφὴν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὑμνεῖ καὶ τὰ ἐντάφια, Δέσποινα, τῆς Ἀχράντου σου μητρὸς πανευλαβῶς.

Ἄγγελοι ὀρῶντες, ἠπλωμένην νεκράν, τὴν τῷ κόσμῳ τὴν ζωὴν ἀνατείλασαν, ἐκπληττόμενοι ἐθαύμαζον Ἀγνή.

Ἀρχαγγέλων Τάξεις, καὶ Ἀγγέλων χοροί, ἀθροισθέντες τῇ Κοιμήσει σου Παναγνε, καταπλήττονται καὶ μέλπουσιν αὐτήν.

Ἐκ περάτων ἤλθον οἱ Χριστοῦ Μαθηταί, λειτουργῆσαι τῇ κηδεύσει σου Δέσποινα, καὶ ὑμνήσαι σου τὴν Κοίμησιν Ἀγνή.

Σὲ δοξάζει πᾶσα, Θεοτόκε Ἀγνή, ζῶσάν τε καὶ νῦν μετὰ θάνατον, οὐρανίων ἐπιγείων ἢ πληθῶς.

Εἰ καὶ συγκαλύπτη τάφῳ κόρη σμικρῶ, ἀλλ' αὐτὸς ὁ οὐρανὸς σοι ἠνέμκτο, καὶ ἐν θρόνῳ ὑπεδέξατο Θεός.

Ὅντως θαῦμα ξένον, ἀτενίζειν ἐστί, καὶ ὄρῃν Θεὸν εἰς χεῖρας δεχόμενον, ὥσπερ ἀνθρώπον μητρός αὐτοῦ ψυχὴν.

Ἡ πρὸς οὐρανίους ἀνιούσα μονάς, μὴ ἐλλίπης ἐποπτεύουσα Δέσποινα, τοὺς τιμῶντας τὴν Μετάστασιν τὴν σὴν.

Θνήσκεις καὶ ἀπαίρεις, πρὸς τὴν ἄνω ζωὴν, ἀλλὰ μὴ ἐγκαταλίπης τοὺς δούλους σου, ἢ ἀκοίμητος πρεσβεία τῶν πιστῶν.

Ἠγεσάν τε πάντες ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ, ὅτε Κόρη οὐρανοῦς ὑπερβέβηκας, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν σεπτῶς.

Θρόνῳ προσελθοῦσα τοῦ ὑψίστου Θεοῦ, προσπεσοῦσα δουλικῶς προσεκύνησας, καὶ παρέστηκας ὀρώσῃ τὸν Θεόν.

Ὁ χαρᾶς ἀφράστου! ὦ ἀπείρου τιμῆς! Μαριάμ σὺν Ἰησοῦ τῷ υἱῷ αὐτῆς, βασιλεύει οὐρανοῦ τε καὶ τῆς γῆς.

Θεοτόκε κόρη, μεταστᾶσα τῆς γῆς, τοὺς ἐν γῆ μὴ διαλίπης φυλάττουσα, προσκυνοῦντας τὴν Μετάστασιν τὴν σὴν.

Οὐρανόθεν μητερ, ὅπου νῦν κατοικεῖς, ἐπιβλέψασα τὴν γῆν εὐσπλαγγνίσθητι, καὶ ἐλέησον τὸν κόσμον ἀγαθῇ.

Ἱερεῖς λαός τε, καὶ ἅπας τοῖνον πιστός, σοῦ δεόμεθα προσκίπτοντες Δέσποινα, δέξαι δέησιν ἡμῶν τῶν ταπεινῶν.

Δυσωποῦμεν πάντες, σὲ τὴν μόνην Ἀγνήν, ἵνα ἰλέψῃ σου ὀμματι, Δέσποινα, ἐπιβλέψεις εἰς ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς.

Τῶν ἀπάντων κτίστην, σὺ τεκοῦσα Ἀγνή, τοῦτον αἴτησαι κινδύνων λυτρώσασθαι, τοὺς τιμῶντάς σου τὴν κοίμησιν πιστῶς.

Ἡ Θεὸν ἀσπόρως συλλαβοῦσα σαρκί, Παναγία Θεοτόκε Πανάχραντε, μὴ παρίδης τῶν σῶν δούλων τὰς λιτάς.

Προσασία κόσμου, καὶ πιστῶν ἢ ἐλπίς, τοὺς προστρέχοντας εἰς σὲ σκέπε φύλαττε, ἐκ κινδύνων καὶ παντοίων πειρασμῶν.

Τὴν ἐλπίδα πᾶσαν, κεκτημένοι ἐν σοί, Παναγία Θεοτόκε ἀνύμφευτε, προσδοκίας μὴ ἐκπέτωμεν τῆς σῆς.

Τὴν φωνὴν σοι πάντες, τοῦ σεπτοῦ Γαβριήλ, ἐκδοῶμεν Παναγία Θεόνυμφε· χαῖρε πάντων τῶν πιστῶν ἢ χαρμονή.

Ὡς τεκοῦσα μόνη, Παναγία Θεόν, ἐκ κινδύνων τοὺς σοὺς δούλους διάσωσον, καὶ παγτοίων συμβαινόντων πειρασμῶν.

Μακαρίζομέν σε, τὴν μητέρα Θεοῦ, ἣν προεῖδε Μωϋσῆς ἀκατάφλεκτον, πάλαι βάτον ἐν τῷ Ὄρει τῷ Σινᾷ.

Μακαρίζομέν σε, τὴν μητέρα Θεοῦ, ἣν σε σύλος τοῦ πυρός προεικόνισεν, ὁδηγοῦσα πάντα νέον Ἰσραήλ.

Μακαρίζομέν σε, τὴν μητέρα Θεοῦ, τὴν μετάρσιον καὶ ἔμφυχον κλίμακα, ἣν ὁ δίκαιος προεῖδεν Ἰακώβ.

δέξα.

Μεγαλύνομέν σε, τὸ τρισήλιον φῶς, τὸν Πατέρα καὶ Υἱόν, σὺν τῷ Πνεύματι, τὴν μονάρχιον τριάδα καὶ Θεόν.

Καὶ νῦν.

Μακαρίζομέν σε, γεννεαί πᾶσαι νῦν, τὴν βαστάζουσαν Θεὸν τὸν ἀχώρητον, χωρηθῆναι γὰρ ἠδύοχησεν ἐν σοί.

Εἶτα ψάλλουσιν ἑαυτοῖς οἱ δύο χοροί.

Μεγαλύνομέν σε, Θεοτόκε Ἄγνη, καὶ τιμῶμεν τὴν ἁγίαν σου Κοίμησιν, ἣν μετέστης ἀπο γῆς πρὸς οὐρανόν.

Ἔτι καὶ ἔτι. Ἐκφώνησις.

Ὅτι κυλόγηται σου τὸ ὄνομα, καὶ δεδόξασαί σου ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Στάσις Δευτέρα.

Εἰς Ἦχον π.λ. α.

Ἄξιόν ἐστι, μεγαλύνειν σε τὴν Θεοτόκον, τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ, καὶ ἐνδοξοτέραν τῶν Σεραφίμ.

Ἄξιόν ἐστι, μεγαλύνειν σε τὴν Θεοτόκον, τὴν ψυχὴν τὴν θεῖαν καὶ ἁμωμον, ἐν χερσὶ παραθεμένην τοῦ Θεοῦ.

Ἄξιόν ἐστι, μακαρίζειν σε ἅει Παρθένη· σὺ γὰρ ἀνωτέρα τῶν Οὐρανῶν γέγονας, τεκοῦσα τὸν Ποιητὴν.

Ἄξιόν ἐστι, μακαρίζειν σε τὴν Θεοτόκον, ἵνα σαῖς πρεσβείαις πάντας ἡμᾶς, σκέπῃς τῇ Κοιμήσει σου τῇ σεπτῇ.

Ἄπαντες πιστοί, τῆς πανάγνου καὶ μητρὸς Παρθένου, μνήμη

εορτάζοντες εἰπώμεν, Χαῖρε προστασία πάντων ἡμῶν!

Ἦδη οἱ πιστοὶ ἐπιτάφιον ὕμνον τελοῦμεν, σοὶ τῇ ἀπαρχῇ τῆς ζωῆς ἡμῶν, παριστάμενοι τῷ Τάρῳ σου σεπτῶς.

Δέχου τὴν ᾠδὴν, τὴν ἐξόδιον Παρθένη Κόρη, μήτηρ τοῦ παντάνακτος καὶ Θεοῦ, εἰρήνην πρυτάνευσον τοῖς πιστοῖς.

Στίφος μοναστῶν, καὶ μιγάδων οἱ χοροὶ Παρθένη, γυναικῶν ἀνδρῶν τε κατάλογος, πάντες σὲ δοξάζομεν εὐσεβῶς.

Ἄπας οὖν πιστός, καὶ Χριστῶνυμος λαὸς Κυρίου, νῦν χρεωστικῶς μακαρίσωμεν, τὴν μετᾶστασιν τὴν θεῖαν ψαλμικῶς.

Ἄνωθεν ἡμᾶς ἐπευλόγησον Εὐλογημένη, μήτηρ τοῦ Παντάνακτος καὶ Θεοῦ, τοὺς σὲ μακαρίζοντας ἐκτενῶς.

Ἄρον πρὸς Θεόν, τὰς ἀχράντους σου Παρθένη χεῖρας, σκέπασον καὶ σῶσον ὡς ἀγαθὴ, πάντας τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ Σέ.

Δέξαι συμπαθῶς, ἰκεσίαν τὴν ἡμῶν Παρθένη, δέξαι καὶ τὴν ἀγρυπνον δέησιν, τῶν τιμῶντων σου τὴν κοίμησιν Ἄγνη.

Μέμνησο ἡμῶν, δεομένων σου Παρθενομῆτορ, ἐν τῇ μεταστάσει σου ἄχραντε, καὶ ἀμείβου λύσιν ἁμαρτιῶν.

Ῥῦσαι συμφορῶν, καὶ πάσης θλίψεως, πάσης ἀνάγκης, τοὺς ἐλπίζοντας εἰς Σέ Παναμώμητε, καὶ τιμῶντας τὴν μετᾶστασιν τὴν Σὴν.

Δῆμος μαθητῶν, Σοῦ κηδεύει θεοδόχον σκῆνος, Δέσποινα βῶντες ταῖς Σαῖς λιταῖς, φρούρει συντηροῦσα κλῆρον τὸν Σόν.

Εἰ καὶ ἀπὸ γῆς πρὸς οὐράνια μετέστης Κόρη ἄλλα πᾶσα γῆ συναγάλλεται, καὶ δοξάζει τὴν μετᾶστασιν τὴν Σὴν.

Εἰ καὶ Οὐρανός, τὸ ἀκίρητον σῶμα συνέχει, ἀλλ' ἡ χάρις Κόρη ἐκκέχεται, καὶ πληροῖ ἅπαν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.

Νῦν ὁ οὐρανός συναγάλλεται τῇ γῇ καὶ χαίρει, ἄνθρωποι ἀγγέλοις συνήνωνται, μετᾶστάσης τῆς Ἄγνης ἐν Οὐρανῷ.

Δεῦτε καὶ ἡμεῖς ἀνυμνήσατε τὴν Θεοτόκον, ἐνταφίους ὕμνους συμπλέξαντες, ἀνυμνοῦντες ταύτην θεοπρεπῶς.

Ἄγγελοι, Ἄρχαί, καὶ Δυνάμεις, Ἐξουσίαι πᾶσαι, πάντες λαοὶ γλῶσσαι καὶ γῆς φυλαί, κοίμησιν ὑμνήσατε τῆς Ἄγνης.

Μόνη γυναικῶν, ὑπερβέβηκας Ἄγνη τοὺς ὄρους, μόνη καὶ τὴν κοίμησιν ἐσχηκας, λαμπρὰν ὑπὲρ πᾶσαν καὶ θαυμαστήν.

Κλῆρος καὶ λαός, Σοῦ τὴν κοίμησιν ὑμνολογοῦντες, λύσιν ὀφλημάτων δεόμεθα, ἣν ἡμῖν παράσχου μήτηρ Θεοῦ.

Ἄχοαντε Ἀγνή, μητροπύρθενε ἁγία Κόρη, τοὺς οἰκτρούς σου δούλους περίσωζε, τοὺς ὀρθρίζοντας τῷ θεῷ σου Ναῶ.

Κρούων, ὦ Δαβὶδ, τὴν κινύραν σου τῇ Θεοτόκῳ, βόησον τό, « ἄκουσον Θύγατερ » σὴν μετάστασιν ἐκ γῆς πρὸς Οὐρανοὺς.

Φρίττομεν Ἀγνή, τὸ πανάγιον καὶ θεοδόχον σῶμα Σου προψαῦσαι οἱ δούλοι σου, καὶ κηδεῦσαι τὴν μητέρα τῆς ζωῆς.

Τίνας στολισμούς, τίνα σπάργανα Κόρη καὶ μύρα, τίνα δ' ἐντάφια ἄσματα τῇ κηδεύσει σου προσφέρομεν Ἀγνή;

Βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ πλούσιοι λαοῦ Παρθένε, πρόσωπον τὸ σὸν λιτανεύουσι, βασιλέως οὐρανοῦ ὡς θυγατρός.

Θεὸς ἐν Μητρὶ ἀνεπαύσατο ἐν γῇ ὡς βρέφος, νῦν δὲ ἐν Οὐρανῷ ἀναπαύεται, καὶ εὐφραίνεται ἡ Μήτηρ τοῦ Θεοῦ.

Κλίνη μυστική, ἡ ἀμίαντος Παρθενομητορ, εἰς σκηνὰς ἁγίας ἀνάγεται, συμπαρεῖ δὲ πάντοτε τῷ Υἱῷ.

Οἶκος σὺ ζωῆς ἀνεδειχθῆς πάνταγενε Παρθένε· ὄθεν καὶ θανοῦσα, σὺν τῷ Υἱῷ, αὐθις κατηξίωσαι ζῆν ἁεὶ.

Φῆμην τὴν σεπτὴν, σοῦ Πανάχραντε καὶ Παναγία, πᾶσα νῦν ἡ κτίσις, πᾶσα πνοή, ἀνυμνεῖ δοξάζουσα εὐλαβῶς.

Φεῖ Ουμάτων σῶν, Παναμώμητε τῶν ἐξαισιῶν σὸν γὰρ τάφος ἅπασιν τοῖς πιστοῖς, παράδεισος δείκνυται νοητός.

Ἀχραντε Ἀγνή, τοὺς ὑμνοῦντάς σε φύλαττε φρούρει, πάσης καὶ παντοῖας ἐπιβουλῆς, ἐχθρῶν ἀοράτων καὶ ὀρατῶν.

Δέξαι Ἰησοῦ, τὴν μητέρα σου εἰς ἰκεσίαν, ἵνα ταῖς πρεσβείαις τῆς Ἀγαθῆς, πάντα οἰκτηρήσης ὡς Ἀγαθός.

Ἐντεινε σεμνὴ ἄειπάρθενε κόρη Μαρία, καὶ κατευοδοῦ καὶ βατίλευε, εἰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων σὺν Θεῷ.

Δόξα.

Ἄναρχον ἀρχὴν, σὺν Υἱῷ δοξολογῶ καὶ Πνεῦμα, ἐν τρισὶ προσώποις ἓνα Θεόν, τὸν ἀπάντων ὄντα δημιουργόν.

Εἶτα οἱ δύο χοροὶ ψάλλουσιν ὁμοῦ.

Ἄξιόν ἐστι, μακαρίζειν σε τῇ Θεοτόκῳ, τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ, καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφίμ.

Ἡ Συναπτὴ καὶ ἡ ἐκφώνησις

Ὅτι ἡγίασται καὶ δεδόξασται κτλ.

Στάσις τρίτη.

Αἱ γενεαὶ πᾶσαι, ὕμνον τῇ ταφῇ σου, προσφέρομεν Παρθένε.

Αἱ γενεαὶ πᾶσαι, μακαρίζομέν σε τὴν μόνην Θεοτόκον.

Αἱ γενεαὶ πᾶσαι, σὲ ὑμνολογοῦμεν, τὴν Κεχαριτωμένην.

Ἐκ περάτων ἤχε, μαθητῶν τὸ στίφος, κηδεῦσαι τὴν Παρθένον.

Ἄσωμάτων τάξεις, παρίσταντό σοι φόβῳ, θανούσῃ ἐξαισιῶς.

Δεῦρο πᾶσα κτίσις, ὕμνους ἐξοδίους, προσοίσωμεν τῇ Κόρῃ.

Ἕμνος οὐρανίων, δυνάμεων ἠχέϊτω, κοιμήσει τῆς Παρθένου.

Γεθημανὴ χωρίον, τῆς Ἄειπαρθένου, δοξάζομεν τὸν Τάφον

Ἀπειράνδρε Παρθένε, Θεοῦ μήτηρ Ὑψίστου, σκέπε τοὺς σὲ ὑ-

μνοῦντας.

Τῆς σῆς φιλοστοργίας, καὶ τῆς κηδεμονίας, μὴ ἀπορρανεσθῶμεν.

Μακαρίζομέν σε, πανάχραντε Παρθένε, καὶ τοὺς γεννήσαντάς σε.

Ἡ ζωὴν τεκοῦσα, Πανάμωμε, πῶς θνήσκεις; βροτῶν νικῶσα νόμον.

Ὡ θαυμάτων ξένων! πῶς ὁ πάντων κτίστις, ψυχὴν μητρός λαμβάνει.

Τῷ Τάφῳ τῆς Πανάγνου, προσδράμωμεν εὐθέως, καὶ τύχωμεν ἑλέους.

Ῥάνωμεν τὸν Τάφον, ἀντὶ δακρῶν μύροις, τῆς πανυμνήτου Κόρης.

Πᾶσα κτίσις χαίρει, τῇ θεῖα μεταστάσει, τῆς μόνης Πανυμνήτου.

Βροτοὶ σὺν τοῖς Ἀγγέλοις, ἐξόδιον τελοῦσιν, ὕμνον τῇ Παναχράντῳ.

Ἡ μετάστασις σου, Δέσποινα ὑπάρχει, τοῦ κόσμου σωτηρία

Ἐκ περάτων κόσμου, μαθηταὶ τοῦ Λόγου, ἠθροίσθησάν σοι Μήτηρ.

Σήμερον ὁ Δεσπότης, ἐξ Οὐρανοῦ κατήλθε, πρὸς τὴν αὐτοῦ Μητέρα.

Σήμερον πᾶσα κτίσις, ἡγίασται τῇ ξένη καὶ θεῖα σου Κοιμήσει.

Σήμερον ἡ Παρθένος, καὶ μήτηρ τοῦ Κυρίου, πρὸς Οὐρανοὺς ἀπείρει.

Ἐξίσταμαι Παρθένε, ἐβόα σοὶ ὁ Πέτρος, ὄρων σε ἠπλωμένην.

Ἐξίσταμαι ὁ Πέτρος, ἔλεγεν ὑπτίαν, ἐν κλίνῃ θεωρῶν σε.

Γῆθεν Ἀγνή μετέστης, μονὰς πρὸς Οὐρανοῦς, Παρθενομήτητορ Κόρη.

Τὰ σύμπαντα ἐξέστη, ἐν τῇ σεπτῇ Κοιμήσει, Σοῦ τῆς Ἀπειρογάμου.

Ἵσθητο δὲ ἅπαντες οἱ ἄγγελοι, γεραίρουσί σου κόρη, μετὰ στασιν τὴν Θεϊαν.

Τάγματα Ἀγγέλων, χοροὶ τῶν Ἀποστόλων, δοξαζοῦσί σε Κόρη.

Ζῆς καὶ μετὰ πότμον, Χριστὸν τὸν ζωοδότην, ἀσπόρως τετοκυῖα.

Σὲ νεφέλην κούφην, ὁ ἥλιος ὁ μέγας, ἐπειδὴ μεταστᾶσαν.

Ἵμνοδοῦς σου σῶζε, παννύχιον τελοῦντας, τὴν στάσιν ἐγγρηγόρως.

Λαοὶ φυλαὶ καὶ γλῶσσαι, κηδεύσατε ἐν φόβῳ τὴν πάντων προστασίαν.

Καινὰ συμβουλευθέντες, οἱ τῶν Ἑβραίων ἄρχοντες, κατὰ τῆς Θεοτόκου.

Βέβηλε καὶ ἄφρων, κακὰ συνεβουλεύσω, τὸ σῶμα τῆς Δεσποίνης.

Δέσποινα Παρθένε, ἁγία Θεοτόκε, σῶζε τοὺς σὲ ὑμνοῦντας.

Ἀγνή Παρθενομήτητορ, τὸν σὸν Υἱὸν δυσώπει, ὑπὲρ τῶν σὲ ὑμνοῦντων.

Ἐκ παντοίων πάντας, κινδύνων Θεοτόκε, τοὺς σὲ ὑμνοῦντας ῥῦσαι.

Σεμνή Παρθενομήτητορ, τοὺς σὲ δοξολογοῦντας, πάντας κινδύνων ῥῦσαι.

Δεῦτε τῇ πανάγῳ, προσπέσωμεν προθύμως, ὑπὲρ ἡμῶν προσθεύειν.

Δόξα.

Ὡ Τριάς Θεέ μου, Πατήρ, Υἱός, καὶ Πνεῦμα, ἐλέησον τὸν κόσμον.

Καὶ νῦν.

Λυχνία φωτοφόρε, πανάχαρante Παρθένε, ἡμῶν μὴ ἐπιλάβη.

Εἶτα ὁμοῦ οἱ δύο χοροὶ ψάλλουσι.

Αἱ γενεαὶ πᾶσαι, ὕμνον τῇ Ταφῇ σου, προσφέρομεν Παρθένε.

Καὶ εὐθὺς τὰ Ἐυλογητάρια.

Εἰς Ἦχον Πλ. Α'.

Εὐλογημένη Πάναγνε, φρούρει σκέπε τοὺς σὲ ὑμολογοῦντας.

Τῶν Ἀγγέλων ὁ δῆμος, κατεπλάγη ὄρων σε, ἐν νεκροῖς λογιθεῖσαν, τὴν ψυχὴν δὲ τῷ Υἱῷ καὶ Θεῷ παραθεῖσαν, καὶ πρὸς Οὐρανοῦς, σύσσωμον τριήμερον, ἀναπτᾶσαν Δέσποινα Θεόνυμφε.

Εὐλογημένη Πάναγνε...

Τί τῷ Τάφῳ μῦσται παρεδρεύετε; τῆς Θεοπαίδος δακρυροῦντες, ἀπὸ ὕψους, ἀστράπτοντες ἄυλοι, νόες ἔλεγον τοῖς Ἀποστόλοις, ἴδετε ὑμεῖς τοῦ Τάφου τὰ σύμβολα, καὶ γινώτε σαφῶς, ὡς μετέστη τοῦ μνήματος.

Εὐλογημένη Πάναγνε...

Θεοφόροις Παρθένε μαθηταῖς ἠθροισμένοις πρὸς τὸ μνήμα σου θρηνητοῦσιν, ἐπιφανεῖς ὁ Θωμᾶς ἔφη λέγων, τί μετὰ νεκρῶν τὴν ζῶσαν λογίσεσθε; ὡς Θεοῦ γὰρ ἐξανέστη γεννήτρια.

Εὐλογημένη Πάναγνε...

Μύρα θρύων, ὁ Τάφος ὁ σὸς Θεοτόκε, Δέσποινα Παρθένε, ἀναδέδεικται θρύσις ἰαμάτων· σὺ γὰρ Σεμνή, μυροθήκη ἐδείχθης, βλύσασα ἡμῖν, μύρον τὸ ἀκένωτον, καὶ πηγάζεις μυροπνούς τὰς χάριτας.

Δόξα

Προσκυνοῦμεν Πατέρα, καὶ τὸν τούτου Υἱὸν τε, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὴν Ἁγίαν Τριάδα ἐν μιᾷ τῇ οὐσίᾳ, σὺν τοῖς Σεραφεῖμ κρᾶζοντες τὸ, Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος εἶ Κύρις.

Καὶ νῦν.

Ζωηφόρον πηγὴν σε, ἐγνωκότες Παρθένε, τῆς ζωῆς ὡς μητέρα σοὶ βοῶμεν μετὰ πόθου· ζῶωσον νεκρωθέντας πταισίμασιν ἡμᾶς, καὶ χαρὰς ἀξίωσον αἰωνίου, Ἀγνή Θεοχαρίτωτε.

Ἀλληλουῖα γ'. Κύρις ἐλέησον γ'.

Δόξα σοὶ ὁ Θεός. κ.λ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΦΑΛΑΙΟΝ Α.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΝΘΑΥΜΑΣΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

ΘΕΙΑΣ ΕΙΚΟΝΟΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ,

ΤΗΣ ΘΕΣΣΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣΟΥ,

ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΤΙΝΩΝ.

Εἰς τὸ κεντρικώτατον μέρος τῆς Λέσθου, τὰ νῦν Μιτυλήνης καλουμένης, κείται μεσογείως ἢ πλέον καλῶς κατοικημένη ὑπὸ Χριστιανῶν Κωμόπολις τῆς Νήσου, μετὰ τὸν Ποταμόν, Ἀγιάσος, (1) ἐντὸς κοιλάδος, ὁμοιοζούσης τὰς τῆς Ἑλθετίας, σχηματιζομένης ἀπὸ τοὺς παρακειμένους πανταχόθεν καταφύτους καὶ τερπινοτάτους λόφους παρὰ τὰς ὑπάρειας τοῦ ὑψηλοτάτου ὄρους τῆς Λέσθου· Ὀλυμπος ὑπὸ μὲν τῶν ἀρχαίων καλούμενον, ὑπὸ δὲ τῶν σημερινῶν βουνὸν τοῦ προφήτου Ἡλιού, καὶ παρὰ τῶν ἐγχωρίων βουνὸν τοῦ Ἀγγελιά ἐπὶ τῆς ὑψηλοτάτης κορυφῆς τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται ἐξωκκλήσιον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου τοῦτου ἀρκετὰ κομψόν, τὸ ὁποῖον τῷ 1837. Μ. Χ. ἐπεσκευάσθη διὰ συνδρομῆς πολλῶν, καθῶς καὶ ὄρθως ἀπὸ τοὺς πρόποδας ἕως εἰς τὴν ὑψηλοτέραν αὐτοῦ κορυφὴν ἐλατομήθη εἰς σχῆμα κλίμακος ἀπὸ τοὺς ἐπιτηδείους ἐνοπίους λιθοτόμους (πετράδες) ὥστε τὴν σήμερον ἀφόβως δύναται τις νὰ ἀνέλθῃ καὶ ἐπὶ ἡμίονου μάλιστα μέχρι τῆς κορυφῆς αὐτοῦ. Πηνήγυρις δὲ εἰς τὴν μνήμην τοῦ Ἁγίου τούτου κατὰ τὰς 20 Ἰουλίου τελεῖται ἐνταῦθα, ἔνθα συρρέουσι πλῆθος ἀρχετὸν καὶ ἐκ τῶν περιχώρων αὐτῆς καὶ δι' εὐλάβειαν πρὸς τὸν Ἅγιον, καὶ διὰ νὰ θεωρήσωσι, (διότι ὁ αἰσθητὸς ὀρίζων καὶ ἡ θεὰ αὐτοῦθεν εἶναι ἀπεριόριστος καὶ εὐφρόνουος πάσας τὰς παρακειμένας νήσους, καὶ τὰς ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ Αἰολικὰς χώρας, καὶ τοὺς κόλπους τῆς Νήσου ταύτης, καὶ τοὺς ἀειθαλεῖς ἐλαιωνὰς τῆς, καὶ τὰς λοιπὰς θελιγκαρδίου φυσικὰς θαυμα-

(1) Ἀπέχει τῆς μὲν πρωτεύουσος ὥρας 4, τοῦ δὲ Ποταμοῦ 3 1)2 περίπου, τοῦ δὲ ἐνδοτάτου αἰγιαλοῦ τοῦ κόλπου τῆς Γέρας, τοῦ καλουμένου Ντίτι 1 1)2, τῆς δὲ Καλλονῆς 0 1)2. ἔχει δὲ οἰκίαν σχεδὸν 1100 καὶ πληθυσμὸν ἕως 5500.

σίας καλλονὰς τῆς, διὰ τὰς ὁποίας δικαίως καλεῖ αὐτὴν ὁ Ῥωμαῖος ἱστορικός Τάκιτος « *Isulam nobilem et amorenam* » (Χρον. VI, 3.) ἦτοι Νῆσον εὐγενῆ καὶ τερπνὴν, καὶ ἕτερος τῶν νεωτέρων λέγει

« *Νῆσος κάλλιπτε τῶν λοιπῶν τὴν θάλασσαν Αἰγίως,
 Σὺ εἶσαι ὄντως, ὦ κλεινὴ! χώρα τοῦ Μαχαρίως,
 ἢ Κῆπος τῶν Ἑσπερίδων σὺ, φανεῖσα εἰς τὸ Αἰγαῖον,
 Καὶ ἐκληρώθης παμψῆφει τὴν φήμην τῶν Ἀρχαίων.* »

§. 2. Ἀρχὴν δὲ τοῦ συνοικισμοῦ τοιαύτην διηγούνται ἐκ παραδόσεως πάνυ γηραλαιοὶ ἐγχώριοι, ὅτι ἔλαβεν ἡ κωμόπολις αὕτη Ἡμίσειαν περίπου ὄραν πρὸς μεσημβρίαν πόρρω αὐτῆς ὑπάρχει ἐξωκκλήσιον (2) φέρον σχέδιον Ἐνετικὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Εὐστρατίου τιμώμενον, τὸ ὁποῖον τὴν σήμερον ἐκαλλωπίσθη διὰ συνδρομῆς τῆς Συντεχνίας τῶν

(2) Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐξωκκλησίων ὑπάρχουσι καὶ ἕτερα ἄξια μνήμης τὰ ἑξῆς· τὸ τῆς Λεοδόχου Πηγῆς ἢ Ἀγίασμα τῆς Παναγίας (διότι ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ἄδεται λόγος ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Πενθίλης ἀνεκάλυπον τὸ εἰκόσιμα τῆς Παναγίας ἐντὸς βίου, περὶ οὗ ὄρα τὰ πρόσφορα ἐμπρὸς εἰς τὸν §. 5.) κατὰ τὴν ἐνορίαν Καροθίαν πλείον τοῦ κήπου τοῦ καλουμένου περιβόλιον τῆς Παναγίας, ὡς ἀπεριωμένον πρὸς πολλῶν χρόνων εἰς αὐτὴν, ἔνθα ὑπάρχει ἐν αὐτῇ ἐπὶ ταύτῳ ὀρισμένον μέρος μετὰ βρύσεως καὶ δεξαμενῆς (χαβούλας), ὅθεν ἐλέπει τις ἅπασαν τὴν Κωμόπολιν, ἰσικίζομενος ἀπὸ παμμεγέθη κλάτανον, μικρὸν τι κατώτερον ἀπὸ τὸν ἐν τῇ νήσῳ Κῶ ὑπάρχοντα, ὑπὸ τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ καλλιτέρα διασκέδασις κατ' ὄλον τὸ καλοκαίριον, καὶ ἰδίως κατὰ τὸν καιρὸν τῆς πανηγύρεως. Τὸ μέρος δὲ τοῦτο ὡς τὸ μόνον ἀρμόδιον καὶ θελιγκαρδίων χρειὰν εὐπροπέας καὶ καλλωπισμοῦ ἔχει· τὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου εἰς τόπον καταρρύττον καὶ καταφύτον· τὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου εἰς τόπον ὑψηλὸν καὶ ὄρατον· τὸ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου· τὸ τῶν Ταξιαρχῶν ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ καλουμένου τὰ νῦν μὲ Ἰταλικὴν λεξὴν ἢ Καστάλλι· ἐκ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ *Castellum* τὸ σημαῖον φρούριον, ἐπεὶ ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχει φρούριον, φέρον σχέδιον Ἐνετικόν, τὸ ὁποῖον μὲ φαίνεται ὅτι ἐχρηστέμευ διὰ νὰ προφυλαττωταὶ ἐντὸς αὐτοῦ οἱ κάτοικοι τῶν περὶ αὐτοῦ ἢ πᾶσι ἐρείπομένων χωρίων ἀπὸ τὰς καταδρομὰς τῶν ἀλλοφύλων πειρατῶν Σαρακηνῶν, Ἀλγερινῶν καὶ λοιπῶν. Εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τὸ καλούμενον τὴν σήμερον παρὰ τῶν ἐγχωρίων κατὰ παραφθορὰν « *Σπίλος* » ὑπάρχει ἄντρον φυσικόν, ἢ Κυκλώπειον (σπίλαιον) ἰκανῶς εὐρὸ καὶ μακρὸν ἀξιοθέατον, διότι ἐν αὐτῷ φυσικῶς ὑπάρχουν ἐσχηματισμένα διάφορα ἀξιοπεριεργὰ κρυσταλλοειδῆ σώματα· ἕτερον τῶν Ταξιαρχῶν μίαν ὄραν περίπου μακρὰ τῆς Κωμοπόλεως, πλείον τῶν ἐρείπιων τοῦ ἀρχαιστάτου, καὶ ἴσως Πέλασγοῦ ὄδραγοῦ τοῦ ὁμοιομόρφου μὲ τὸ δύο λεύγας ὡς ἐγγιστα μακρὰ τῆς Μιτυλήνης (Κάστρου) τοποθετημένον ἀνωθεν τοῦ χωρίου Μόριας πρὸς μεσημβρίαν ἐντὸς μίας ὥρας κοιλάδος ὑδρογωγείου, περὶ οὗ ὄρα τὸ σχέδιον καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ ἐν τῇ Δεστιάδι τοῦ Κ. Σταυράκη Τυπ. I. Μ. Σελ. 126-128· ἕτερον ἐπίσης τῶν Ταξιαρχῶν, τοῦ ὁποίου τὰ εἶρηκα φαίνονται νὰ ἦναι Ἐνετικὰ μίαν ὄραν καὶ αὐτὸ μακρὰ ἀνωθεν τῆς ἀρχαίας Καρῆνης εἰς θέαν ὄραταίτην καταφύτον ἀπὸ ἐλαίας, καὶ περὶ τὴν ἐκ τῆς γῆς ἀναβρυτικῶν ἀποκατασταίναντες τὴν θέαν ταύτην παμμεγέθεις κλάταναι, κατάσκιον καὶ μαγευτικὴν ἀποκατασταίναντες τὴν θέαν ταύτην ὑπὸ τοὺς ὁποίους γίνεται λαμπροτάτη διασκέδασις παρὰ τῶν πανηγυριστῶν ἐρχομένων καὶ ἀπερχομένων.

Μεταξουργῶν ἢ Μεταξοπλέκτων (Καζάζιδων). ὀλίγον τι παραπάνω αὐτοῦ ἐπὶ λόφου σχεδὸν ἐπιπεδωμένου ὑπάρχει θέσις τις καλουμένη τὴν σήμερον Πενζίλια, ἐνθα ἐκ τῶν σωζομένων ἐρειπίων συμπεραίνεται ὅτι αὐτόθι ὑπῆρχε πόλις, καὶ πιθανόν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, αὐτοῦ νὰ ἦτον ἡ ἀναφερομένη ἀρχαία πόλις Πενθίλη (3), καὶ ἐπὶ τῶν Γραικορωμαίων ἐκρωμαισθὲν τὸ ὄνομα αὐτὸ τῆς πόλεως κατὰ ἔθος τῆς Ῥωμαϊκῆς διαλέτου ἐγένετο ἀντὶ Πενθίλη Penthili, καὶ κατὰ τροπὴν τὸ τ καὶ η κατὰ χυδικὴν παραφθορὰν εἰς ζ ἔγεινε Πενζίλη· ἐκτίσθη δὲ αὕτη κατὰ ἀρχαίας μαρτυρίας ὑπὸ τοῦ ἥρωος Πενθίλου (4), υἱοῦ τοῦ Ὀρέστου καὶ τῆς Ἐριγόνης, θυγατρὸς τοῦ Αἰγίσθου, ὅστις ἀφῆσας τὸν πατρικὸν θρόνον, ὅτε οἱ Ἡρακλεῖδαι εἰσέδωλον μετὰ τῶν Δωριέων εἰς τὴν Πελοπόννησον μετέβη εἰς τὴν Θράκην καὶ εἰς τὰ λοιπὰ παράλια τῆς Ἀσίας μέρη καὶ ἐξικιότως εἰς Λέσβον, μετὰ μίαν ἀποικίαν Αἰολέων καὶ Βοιωτῶν περὶ τὰ 1189 Π. Χ. καὶ ἐσύστησεν ἀποικίαν Αἰολο-Βοιωτικὴν. (Ὁρ. Στράβ. ιγ'. καὶ Πaus. γ'. 18).

§. 3. Οἱ κάτοικοι δὲ οὗτοι τῷ 50—52 Μ. Χ. ἐπὶ Τιβερίου Κλαυδίου Καίσαρος τῆς Ῥώμης, ὅτε ἐλθὼν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς Λέσβον ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως καὶ προθύμως καὶ πολυταχέως ἐναγκαλισθέντες τὴν Χριστιανικὴν Πίστιν ἀνήγειρον μετ' οὐ πολὺ Ναὸν ἀνάλογον τῆς τότε καταστάσεως τῶν κατοίκων ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἰπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τοῦ ὁποῦ τὰ εἰρεῖσια σώζονται μέχρι σήμερον εἰς τὰ Πενζίλια ὀνομαζόμενον κατὰ τὴν πάτριον συνήθη ὑποκοριστικὴν γλῶσσαν « Παναγοῦδα. (5) Εἰς τὸν Ναὸν δὲ τοῦτον ἀνὴρ τις ἔμφρων σεβάσμιος Ἀρχιερεὺς ἐξ Ἱερουσαλήμ (κατὰ ποίαν ὁμοίαν ἐποχὴν ἀδελφὸν ἐστὶ μοι) ἐλθὼν, καὶ διατρέβων καιρὸν τινα αὐτόθι, ἄλλοι μὲν λέγουσι δι' ὑποθέσεις τοῦ Ἁγίου Τάφου, ἄλλοι δὲ ἐξόριστος ὢν, καὶ ἀσθενήσας βαρῶς αὐτοῦ τὸν βίον ἀπέλιπε, δωροσάμενος εἰς τὸν Ναὸν, λαμπρὸν τι καὶ θαυματουργὸν εἰκόνισμα τῆς Ἰπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου ἢ Κοίμησις ἔχων μῆκος σχεδὸν δύο σπιθαμῶν, καὶ πλάτος μίᾳ καὶ ἡμίσει, σχῆμα ζωπρὸν καὶ ἐντεχνον καὶ ἐκ τῶν δώδεκα τοῦ Ἀποστόλου Λουκᾶ θεωρούμενον, καὶ φέρον ἄνωθεν μετὰ κεραλαῖάδῃ στοιχεῖα τὴν ἐπιγραφὴν « Ἁγία Σιών ».

(3) Ὁρα Στράβ. Βυζ. « Πενθίλη, πόλις Λέσβου ».

(4) Ὁ Πενθίλος, ὁ Γράς, εἶναι οἱ ἐδνησαντες ἐπὶ τῆς Λέσβου τὰς τελευταίας ἀποικίας, καὶ ἀπολλύσθους οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν Πενθιλιδαί, ἐβασίλευον ἐπ' αὐτῆς ἕως εἰς τὰ 659. ἔτη Π. Χ.

(5) Κατὰ κόρον σχεδὸν οἱ ὄντι Λέσβιοι χρῶνται ἀπανταχοῦ τὰ εἰς ἑλλὶ ὑποκοριστικὰ διὰ τὰ ὀρεκτικὰ καὶ οὐδέτερα λίγωντες· ἀνθρωπίνην, ποτηρίην· διὰ δὲ τὰ θηλικὰ τὰ εἰς οὐδὰ ὄντι Παναγοῦδα, ἀπὸ Παναγίας.

§. 4. Ἡ φήμη τῆς θείας ταύτης Εἰκόνης ὡς ἐκ τῶν πολλῶν θαυματουργῶν ἐν ἀκαρεῖ διεδόθη καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν παρακειμένων πόλεων καὶ χωρίων, οἵτινες θρησκευτικῶ ἀσθέστω πόθῳ φλεγόμενοι προσέτρεχον ὁμοῦ μετὰ τοὺς κατακειμένους ἀσθενεῖς τῶν, ἐπικαλούμενοι μετὰ εὐλαθείας καὶ κατανώξεως τὴν θείαν χάριν καὶ ἀντίληψιν αὐτῆς, τὴν ὁποίαν λαμβάνοντες πολλοὶ τῶν πασχόντων ἐπανήρχοντο θεραπευμένοι μετὰ χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως εἰς τὰς ἐκυτῶν χώρας, ὡς τοῦτο μάλιστα ἐξακολουθεῖ καθ' ἑκάστην, δῆλον γινόμενον εἰς ἅπαντας τοὺς μὴ τετυφλωμένους τοὺς νοσοῦς ὀφθαλμοῦς ὑπ' ἀδιακρίτου ἀπιστίας, ἀλλὰ πιστεύοντας ἀδιστακτικῶς καὶ ὁμολογοῦντας ἀνυποστόλως ὅτι αἱ σκιαὶ τῶν ἁγίων σωμάτων παντοίας ἐθεράπευσον νόσους, ὡς μᾶς πληροφοροῦν ῥητῶς αἱ πράξεις τῶν Ἀποστόλων· « Ἔπιτε κατὰ τὰς πλατείαις ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν καὶ κραβάτων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου, κἀν ἡ σκιά ἐπισκιάσει τινὲς αὐτῶν. Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς, καὶ ὄχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες ». (ἐν Κεφ. Ε'. 12). Ἄν λοιπὸν λέγω αἱ σκιαὶ ἠδύναντο παντοίας νόσους θεραπεύσαι, πολλῶ δὴ μᾶλλον δύναται θεραπεύσαι πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν τῶν πιστῶς πιστευόντων, ἡ θεομήτωρ πάνσεπτος Παναγία ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Λουκᾶ ἱστορηθεῖσα, δι' ἧς πρώτης καὶ μόνης ἅπαντες ὁμολογοῦμεν, ὅτι σετώμεθα καὶ σωζόμεθα· ὁ ἀποχρῶν λόγος τῆς ἀκραίφου Πίστεως, καὶ ἡ μεμαρτυρημένη καὶ θεβαιουμένη αὕτη ἐναργής ἀλήθεια, κηρυττομένη παρὰ τῶν θεραπευομένων καθ' ἑκάστην, καταισχύνοσι καὶ ματαιοῦνοι τοὺς σαπρολόγους ἀδρανεῖς λόγους τῶν κακοφρονούντων θερμοουργῶν ἀνθρωπαρίων.

*Σεῖς οἱ ἰαθέστες κηρύξατε μετὰ πολλῶν μαρτύρων,
Ὅτι τὸ ἱερόν πανθαύμαστον Εἰκόνισμα τὸ θεῖον
Ἀνέξοδον ψυχῆς καὶ σώματος κοινὸν ἦν ἰατροῦ
Εἰς τοὺς καθικετεύοντας αὐτὸ μετὰ θερμῶν δακρύων.*

§. 5. Κατὰ δὲ τὸ 1462 Μ. Χ. ἦτοι ἐννέα ἡμίσει ἔτη, μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ἴδιος Σουλτάνος Μωάμεθ β'. ὁ δορυκτῆτορ τοῦ Γραικορωμαϊκοῦ Βασιλείου, αὐτοπροσώπως πλεύσας κατὰ τῆς Λέσβου, μετὰ 60 πλοίων, Ἀρχιναύαρχον τὸν Μαχμούτην ἔχων, μετὰ εἰκοσιοκτὼ ἡμερῶν στενοτάτην πολιορκίαν, καθυπέταξε τὴν Μιτυλήνην καὶ ὅλην τὴν νῆσον ὑπὸ τὴν δεσποτείαν του, καὶ κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν καὶ πρὶν ταύτης ἐπηρεάζοντο παραπολὺ τὰ παραθαλάσσια χωρία, ὡς καὶ τὰ εἰς ὑψηλὰς ἐπιπέδους θέσεις εὐρι-

εσόμενα ὑπὸ τῶν πειρατῶν καὶ ἐνοχλοῦντο ἀπὸ καταδρομῆς μεγάλῃς τῆς τότε βαρβαρότητος· ἕνεκα τούτου διηγοῦνται οἱ κάτοικοι τῆς Πενθίλης πολλά πολλάκις δεινοπαθοῦντες ἕνεκα τῶν πειρατῶν ἐδεήθησαν τῇ Ἱερᾷ ταύτῃ Εἰκόνι, ἵνα τοὺς δείξῃ τόπον ἄλλον τινὰ μεμονωμένον καὶ ἀφανῆ διὰ νὰ μεταναστεύσωσιν αὐτόθι, καὶ εἰσακούσασα τὴν δέησιν αὐτῶν διηγοῦνται ὅτι τὸ εἰκόνισμα τῆς Ἱπεραγίας ἡμῶν Δεσποίνης ἐγκατέλειπε συνεχῶς τὸν Ναὸν καὶ ἤρχετο ὡς ἐκ θαύματος εἰς μίαν θάλασσαν εὐρισκομένην ἐντὸς φαραγγώδους θέσεως κατὰ τὴν ἐνορίαν Καρυδιάν, ἔνθα ἐστὶ σήμερον τὸ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τὸ ἐξωκκλήσιον, ὅπου ἄλλο δὲν ἐβλεπέ τις εἰς ἄπασαν τὴν κοιλάδα ταύτην, εἰμὴ θάλασσαν κοτινοῦς καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς καὶ ἡ θέσις μαρτυρεῖ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐρχόμενοι οἱ κάτοικοι ἀνεκάλυπτον αὐτὸ ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν καπνόν, ὅστις ἐξήρχετο ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ἥτις καιομένη οὐ κατεκαίετο· (6) καὶ οὕτως ἐγνώρισαν ὅτι ἡ θέσις τῆς θείας Εἰκόνος κατὰ τὴν δέησιν αὐτῶν εἶναι νὰ ἔλθωσι νὰ κατοικήσωσιν ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ.

§ 6. Τὸν λόγον τοῦτον προβάλλομεν ὡς αἰτίαν τοῦ συνοικισμοῦ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ πειθομένους εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἀραιφνοῦς ἡμῶν πίστεως, οἵτινες γνωρίζουσιν ὅτι ἡ πάνσεπτος Ἱπεραγία Παναγία, ἡ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀσπύριος τέξασα, ἀποκαλύπτεται διὰ διαφορῶν θαυμάτων εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν καὶ ἐναρέτων ἀνθρώπων διὰ νὰ ἐκτελέσωσι τὴν θείαν βούλησιν αὐτῆς· διὰ δὲ τοὺς ἀσεβεῖς καὶ δυσπιστοῦντας ἔχομεν ἄλλον λόγον νὰ ἀντιπροτείνωμεν ὡς ἕκτορα κατὰ τῶν βλασφημιῶν τῶν ὅτι τὸ θαυματουργόν αὐτὸ Εἰκόνισμα, τὸ ὅποιον ἐσέβοντο μεγάλως, πιθανόν οἱ νουεχέστεροι τῆς ῥηθείσης πόλεως μὴ ὑποφέροντες τὰς δεινοπαθείας τῆς τότε βαρβαρότητος νὰ τὸ ἐμεταχειρίσθησαν ὡς μέσον διὰ νὰ καταπέσωσι τοὺς ἀπλουστεροὺς νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸν ἐπηρεαζόμενον αὐτὸν τόπον ἀπὸ τὰς καταδρομὰς τῶν ἀλλοφύλων· ἀπαράλλακτα ὅπως ὁ μέγας ἐκεῖνος στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων Θεμιστοκλῆς μὴ δυνάμενος ἄλλως πῶς νὰ πείσῃ τοὺς συμπολίτας του νὰ ἐγκαταλείψωσι τοὺς Ναοὺς, τὰς Θεότητες, καὶ τοὺς τάφους τῶν πατέρων των, καὶ νὰ ἔλθωσι νὰ πολεμήσωσι διὰ θαλάσσης τὸν βάρβαρον Εἰρήνην, κατέπεισε τοὺς ἱερεῖς τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς νὰ κοινοποιήσωσιν εἰς τὸν λαόν, ὅτι συνεχῶς βλέπουσι τὸν δράκοντα τὸν φυλάττοντα τὸ ἄγαλμα τῆς Θεᾶς ταύτης ἀναχωροῦντα πρὸς τὸν Πειραιᾶ· καὶ τοῦτο, ἐπρόσθεσαν οἱ ἱερεῖς, εἶναι σημεῖον ὅτι ἡ θέλις τῆς Θεᾶς εἶναι νὰ πολεμήσωσιν οὐχὶ διὰ ξηρᾶς ἀλλὰ διὰ θαλάσσης τὸν βάρβαρον· καὶ μὲ τὸ στρατήγημα τοῦτο κατάρθρωσεν, ὥστε οἱ ἀξιόμαχοι Ἀθηναῖοι νὰ ἐμίσωσιν εἰς τὰ πλοῖα καὶ στρατηγούμενοι παρ' αὐτοῦ νικῶσιν εἰς τὰ στε-

νὰ τῆς Σαλαμίνας κατὰ κράτος τοὺς Πέρσας τὴν ἡμέραν τοῦ Ὀκτωβρίου 480 π. Χ. καὶ σώζουσιν ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν βαρβάρων.

§ 7. Εἴτε λοιπὸν ἐκ τοῦ ἐνὸς εἴτε ἐκ τοῦ ἑτέρου λόγου ἀναντιρρήτως τὸ εἰκόνισμα τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τοῦ πρώτου συνοικισμοῦ, γενομένου πρὸ 400 ἐτῶν περίπου Μ. Χ. εἰς τὸν ἀφανῆ ἰλιώδη τοῦτον τόπον, τὸν ὅποιον ὀλίγον κατ' ὀλίγον καθαρίσαντες καὶ καλλιεργήσαντες ἔκτισαν αὐτόθι τὸ χωρίον καὶ Ναΐδιον μικρὸν, ἀναλόγως τῆς τότε ὑλιγότητος καὶ πενιχρᾶς καταστάσεως τῶν κατοίκων, εἰς τιμὴν αὐτοῦ τοῦ Εἰκονίσματος, πρὸς τὸ ὅποιον ἐξηκολούθουν πάλιν χάριν σεβασμοῦ καὶ εὐλαβείας νὰ συχνάζωσιν αὐτόθι συνεχῶς παρὰ διαφορῶν ἄλλων μερῶν πολλοὶ ὁμοῦ μὲ τοὺς ἀσθενεῖς, τῶν λέγοντες ἐπήγαμεν, ἢ ἀσπάγωμεν εἰς τὴν Ἁγίαν Σιών, (7) ὅθεν ἐσχηματίσθη ἡ « Ἀγίασος » εἰς τὸ μετὰ ταῦτα ὅπως καὶ Ἀσώματος, ἀπέχων ἡμίσειαν ὥραν ἐκ τῆς Ἀγίαςσου, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο διὰ τὸν ἐν αὐτῷ ναὸν τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ.

Αὕτη εἶναι ἡ πιθανωτέρα αἰτία, δι' ἣν ἐκλήθη ἡ Κομόπολις Ἀγίασος· μόλον ὅτι ὁ ἐκ Μανταμάδου Κ. Σταυράκης Α. Ἀναγνώστου εἰς τὴν ἐν Σμύρῃ τυπωθεῖσαν εἰς ἓνα τόμον Λεσβιάδα του ἐν ἔτει 1850 ἀναφέρει, « ὅτι τὴν καταγωγὴν καὶ τὸ ὄνομα τὸ ἔλαβεν ἡ Ἀγίασος ἀπὸ τὸν Ἅγιον Ἄσσου (8)· ὅστις ἐπίσκοπος γενόμενος Ἄσσου (9) καὶ καλῶς χρονοντινὰ καὶ θεαρέστως ποιμάνας τὴν ἐπαρχίαν του, παρητήθη τοῦ ὄροντος ὕστερον· καὶ μεταβὰς εἰς τὴν πατρίδα του Ἱεράν (γῆν τὰ νῦν Γέραν), ἐκλεξε, λέγει, τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς νήσου, καὶ τὸ πσιεττερον τῆς πατρίδος του, ὅπου, κτίσας καὶ Ναΐδιον ἐπ' ὀνόματι τῆς Παναγί-

(7) Ἁγία Σιών κατ' ἀρχὰς ἐλέγετο καὶ ἐγράφετο τὸ χωρίον, ὡς ταῦτο ὄθλον γίγνεται ἐκ τίνος εὐρεθέντος ἐν τῇ Πρωτεύουσῃ Μητροπόλει Μητροπολιτικοῦ Κώδικος πρὸ 288 χρόνων γεγραμμένος διὰ χειρὸς τοῦ τότε Ἀρχιερατεύοντος Μιτυληνῆς Ἰγνατίου, καὶ ἐξ ἄλλων μεταγενεστέρων Ἐκκλησιαστικῶν ἐπισήμων ἐνθάδε εὐρισκομένων ἐγγράφων, μετὰ δὲ ταῦτα πρὸ 180 περίπου χρόνων ἐκλήθη Ἀγίασος.

(8) Ὁ ἅγιος οὗτος ἦτον ἀπὸ ἐν χωρίον τῆς ἐν Μιτυλήνῃ Γέρας, Ἀκρόν καλούμενον, μαθητῆς τοῦ ἁγιωτάτου Ἀγάθωνος, καὶ ἤκμασεν ἐπὶ Μανουὴλ Πορφυρογεννήτου τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ 1,150 π. Χ. Ὁρα τὸν βίον αὐτοῦ εἰς τὸ Νέον Ἐκλόγιον. Σελ. 278. καὶ Συναξαριστὴν Νικοδήμου Τόμ. Α'. Σελ. 184.

(9) Ἡ ἐπισκοπὴ αὕτη ὑπὸ τὸν Θεόσωστον Ὀρόνον τοῦ ἁγίου Ἐφέσου διατελοῦσα ἐκαλεῖτο τὸ ἀρχαῖον Πέργαυον τοῦ Πριάμου τῆς Τρωάδος, κείμενον ἐπὶ τῆς Ἀσίας ἐξήκοντα σταδία μακρὰν τῆς Λέσβου κατέναντι τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῦ Λεπτεῦμου ὄρους τῆς Μεθώνης, καὶ τῶν χωρίων Ἀργένου (λευκοῦ Ἀκρωτηρίου), Σκαμινάκις, καὶ Κλειοῦς, καὶ καλούμενον καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη κατὰ παραφθορὰν Περγὰμ τουρκιστὶ. Ἦτον δὲ, ὡς λέγει, Ἀλέξανδρος ὁ Κορνήλιος, ἡ Ἄσσος ἀποικία τῶν Μιτυληναίων, ἡ δὲ Μυρσίλος ὁ Λέσβιος τῶν Μηθυμναίων, Ὁρα Στῆφ. Βυζ. ἐν λέξ. Ἰεσσοῦ. Στρατ. ΧΙΙΙ. σελ. 610 ἐκδ. Κασσῶ.

ας. ἀσκήτευσεν ἐκεῖ. Εἰς τὸν Ἅγιον τοῦτον, ζῶντα συνέρραον πλήθος ἀφ' ἑλθὴν τὴν νῆσον, χάριν εὐλαθείας καὶ ἐξομολογήσεως φέροντες καὶ τοὺς ἀσθενεῖς τῶν· θανόντων δὲ ἐνταφίασαν εὐλαθῶς ἐντὸς τοῦ ἰδίου Ναοῦ. Ἐλεγον δέ, προτρέποντες ἀλλήλους, ἐπήγαμεν, ἢ ἅς ὑπάγωμεν εἰς τὸν Ἅγιον Ἄσσου, ὅθεν ἐσχηματίσθη ἡ, «Ἅγιος Ἄσσου: Ἀγιάσσο».

§. 8. Ἀλλά, φίλτατέ μοι Κ. Σταυράκη! ἐν πρώτοις αἰτῶ τὴν γυναικίαν Σας συγγνώμην, καὶ ἀκολούθως λέγω ὑμῖν ὅτι ἐκμελετήσας προσεκτικῶς τὸν βίον τοῦ ἁγίου τούτου εἰς τὸ Νέον Ἐκλόγιον καὶ εἰς τὸν Συναξαριστὴν ἐβεβαιώθην λίαν καλῶς, ὅτι ὁ Ἅγιος Ἄσσου παρετήθη ἐκουσίως τοῦ θρόνου του, ἕνεκα τινῶν ραδιοῦργων, καὶ ἐμβὰς διὰ νυκτὸς εἰς ἓνα πλοῖον μετέβη εἰς τὴν Τένεδον, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτον ἓνα μοναστήριον κάλλιστον καὶ πολυάνθρωπον, καὶ εἰς αὐτὸ ἠσύχασεν ὀλίγον καιρὸν μὲ τὸν μαθητὴν του Λεόντιον· ἔπειτα διαπεράσας ἐπὶ τὴν Λέσβον, ἐπὶ τοῦ Λιθάνου μεταβαίνει ὄρους, κάκειθεν διαβαίνει ἐπὶ τὸ Πικρασίγειον (10)· εἶτα ἦλθεν εἰς τὴν Ἀκόρνην τὸ χωρίον, ὅπου εἶδε καὶ εὐλόγησε τὴν μητέρα του Μαρίαν καλουμένην, καὶ πληρώσας τὸν πόθον του ἔκλεξε μετὰ ταῦτα τὸ πλησιέστερον καὶ οὐχὶ τὸ ὑψηλότερον Κ. Σταυράκη! ὄρος τῆς πατρίδος του, Πρίας (11) καλούμενον, καὶ ἠσύχασεν ἐκεῖ μὲ τὸν ὑποτακτικὸν του Λεόντιον· ἔνθα εὗρων περὶ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους τούτου τόπον δύσβατον, ὑλώδη καὶ ἄγριον, μικρὸν Λευκοπέδι λεγόμενον, ἤτησε παρὰ τῶν οἰκοκυραίων τὸν τόπον αὐτόν, οἵτινες τὸν παρεχώρησαν, ὡς ἄχρηστον, ἐγγράφως εἰς τὸν Ἅγιον τοῦτον, ὅστις ἐπιμελῶς ἤρχισε νὰ καλλιεργῇ αὐτόν, κτίσας Μονῆδιον αὐτόθι, καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου Ναὸν ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου, ὅπου συνήθροισθησαν εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ Μονῆδιον πολλοὶ Μοναχοί, οἵτινες στενοχωρούμενοι ἀπὸ νερόν, διότι δὲν εἶχεν ὁ τόπος, ἐπραπονοῦντο συνεχῶς πρὸς αὐτόν, ὅστις μίαν τῶν ἡμερῶν ὑψώσας χεῖρας ἰκέτιδας πρὸς Οὐρανὸν ἐδέετο διὰ νὰ τοὺς δώσῃ νερόν πρὸς ἀναψυχήν· δεόμενος δὲ ψυχῆ τε καὶ καρδίας, λέγει, ὅτι ἐφάνη καταβάς ἐξ Οὐρανοῦ Ἄγγελος Κυρίου ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἐφάνέρωσε τὴν αὐτοῦ μετάστασιν, καὶ δείξας τὸν τόπον τῆς ταφῆς του εἶπεν, ὅτι ἀπ' αὐτὸν θέλει ἀναβλύσει νε-

(10) Τὸ Σίγειον καὶ Παρασίγειον ἦν πόλις μὲ λιμένα ἐπὶ τοῦ Σιγείου ἀκρατηρίου κειμένη ἐπὶ τῆς Τρωικῆς χώρας ἀρκτικῶς τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σκαμάνδρου ποταμοῦ, ἔχουσα ἓν φρούριον Ἀχιλλεῖον καλούμενον, πλησίον τοῦ ὁποίου ἔκειτο τὸ σῆμα τοῦ Ἀχιλλεῖος· τὰ νῦν Ἰεναχί. Ὁρ. Ηροδ. 8, 94 καὶ Στράβ.— 2.

(11) Τὸ ὄρος τοῦτο καλεῖται τὴν σήμερον παρὰ τῶν ἐγχωρίων τῆς Ἰερᾶς μὲ λέξιν Ὀθωμανικὴν Μπεργερά· ἀλλὰ κατὰ παραφθοράν, μὲ φαίνεται, νὰ ᾖται ἐσχηματισμένον ἀπὸ τῆς Περσικῆς, τὸ σημαίνει μικρὸν ὄρος.

ρὸν γλυκύτατον πότιμον· καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀνέβη εἰς Οὐρανοῦ· ὁ δὲ πληροφορηθεὶς παρὰ τοῦ Ἀγγέλου, ὅτι τοῦ βίου του τὸ τέλος ἦδη παρεστὶ, προσκαλεσάμενος τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Λεόντιον, καὶ τοὺς λοιποὺς ἀδελφοὺς τοὺς Μοναχοὺς, καὶ ἀναγγείλας εἰς αὐτούς, ὅσα ἤκουσε παρὰ τοῦ Ἀγγέλου, τοὺς ἐκατήχησεν ἱκανῶς νὰ ἐμμένωσι στερεῶς εἰς τὴν πίστιν καὶ τοὺς ἐσυμβούλευσεν ὅσα ἀρμόζουσι εἰς τὴν Μοναδικὴν πολιτείαν· εἶτα ἐδόθη ὅλος ψυχῆ τε καὶ σώματι εἰς προσευχήν, καὶ προσευχόμενος ἀπῆλθε πρὸς Κύριον. Τὸ δὲ πάνσεπτον αὐτοῦ λείψανον ἐτάφη εὐλαθῶς εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ὅπου ἐδιώρισεν ὁ θεὸς Ἄγγελος· αὐτόθι, ἠφοδομήθη ὕστερον καὶ Ναὸς μεγαλοπρεπέστερος ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου τούτου, τοῦ ὁποίου τὰ εἰρεῖπια μέχρι σήμερον σώζονται, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ναοῦ εἶναι ὁ τάφος του, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀναβλύζει νερόν ἱκανὸν καὶ γλυκύτατον καὶ θεραπεύει πᾶσαν ἀσθένειαν εἰς τοὺς μετὰ πίστει καὶ εὐλαθείας προσερχομένους μέχρι τῆς σήμερον, καὶ πανήγυριν ἐτήσιον ἐκτελοῦσιν εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον κατὰ τὰς 10 Ἰουλίου εἰς μνήμην του, συνερχόμενοι πανδημεῖ ἐκ τῶν περιχώρων τῆς Ἰερᾶς καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν.

§. 9. Ὅλα λοιπὸν ταῦτα, προσφιλέστατέ μοι Κ. Σταυράκη! ὑπάγουσιν εἰς τὴν Ἰερὰν μεταξὺ Σκοπέλου καὶ Μεσαγροῦ καὶ τὸ ὄρος Πρίας, καὶ τὰ χωράφια περὶ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ τοῦ ὄρους ὀνομαζόμενα μέχρι τῆς σήμερον «τὰ χωράφια τοῦ ἁγίου Ἄσσου», παρὰ τῶν ἐγχωρίων, καὶ τὰ εἰρεῖπια τοῦ Ναοῦ, καὶ ὁ τάφος του ἔνθα μέχρι τῆς σήμερον ἀναβλύζει γλυκύτατον νερόν. Πῶς λοιπὸν δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, ὅτι ἀσκήτευσεν ἐνταῦθα παρὰ τὸ ὑψηλότερον ὄρος τὸ πολὺ ἀπέχον ἀπὸ τὰ ἀναφερόμενα αὐτὰ μέρη; ἀπατάσθε φίλε! μεγάλως, καθότι ὁ Ἅγιος οὗτος δὲν ἀσκήτευσεν ἐδῶ κατὰ τὰς ῥηθείσας μαρτυρίας, καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ οὐκ ἐκλήθη ἡ Κομβόπολις Ἀγιάσσο· ἀλλ' ἐκ τῆς εἰκόνης «Ἁγία Σιών» «Ἀγιάσσο» ὡς καὶ ἡ, «Ἁγία Παρασκευῆ» ἐκ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς. (12)

(12) Σπήλαιον τεχνικὸν καὶ πελεκημένον ἐντὸς μαλακοῦ βράχου (ἢ πέτρου) εἰς τὸν πῦθον τοῦ παρακειμένου αὐτῆ πρὸς δυσμὰς λόφου, σχηματίζον Μαΐδιον, τιμώμενον τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ἔδωκε τὸ ὄνομα εἰς τὸν τόπον.

ΚΦΑΛΑΙΟΝ Β.

Περὶ τοῦ περιβλέπτου θείου Ναοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ
Εἰκόνων, καὶ τινῶν ἄλλων ἀξιολογωτέρων
κοσμημάτων.

§. 1 Ἀνωτέρω ἐν Κεφ. Α'. §. 7. ἐβρέθη ὅτι ἐκτίσθη μικρὸς Ναός ἀναλόγως τῆς τότε ὀλιγότητος καὶ πενιχρᾶς καταστάσεως τῶν κατοίκων. Τὸν Νάον τοῦτον ἀγνοῶμετὰ πόσα ἔτη ἀνεκαίνισαν οἱ μεταγενέστεροι δι' ἔλλειψιν χρονολογικῶν μαρτυριῶν ἀναδείξαντες αὐτὸν ὀλίγον τι μεγαλιέτερον τοῦ προτέρου. Τοῦτο μόνον εὖ οἶδα, ὅτι προϊόντος τοῦ χρόνου ὑξήθησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον οἱ κάτοικοι τῆς Ἀγίας ἐκ τῶν πέριξ ἐρειπομένων ἤδη μικρῶν χωρίων, καὶ ἡ Πανήγυρις ἐξηπλώθη ἐπὶ πολὺ· ὥστε ὁ ναὸς οὗτος ἦτο πλέον ἀνεπαρκῆς καὶ ἀκατάλληλος· διὸ κατὰ τὸ 1806 Μ. Χ. ἀρχιερατεύοντος τοῦ ἐκ Κρήτης ἀειμνήστου Κ. Κ. Ἰερεμῖα (1) προτροπῇ καὶ ἐπιστάσιᾳ αὐτοῦ (2), ἀπεράσισαν οἱ τότε Ἐπίτροποι κοινῇ γνώμῃ νὰ καταβάλλωσι τὸν μικρὸν ἐτοιμῶρόπον τοῦτον Νάον καὶ νὰ τὸν ἀνοικοδομήσωσι μεγαλιέτερον καὶ λαμπρότερον· ἔθεν ἐπροσκάλεσαν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ τὸν ἐξ Ἄγρας ἄξιον Κάλφα τὸν μακαρίτην γ. Γεώργιον τὸν ἐφάμιλλον λέγω τοῦ Κομνηνοῦ Κάλφα, περὶ οὗ ὄρα Δεσφιάδα ἐν σελ. 205, ὅστις παραλαβὼν τοὺς ἀναγκαί-

(1) Τὸν ἀπὸ Μιτυλήνης Ἰερεμίαν τὸν Δ'. ἐνωῶ, πατριαρχεύσαντα κατὰ τὰ 1809. Κρήτα μὲν τὸ γένος, ἀλλὰ πολιτογεγραμμένον σχεδὸν ἐν Μιτυλήνῃ, ὅπου καὶ ἔζησε καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη μετὰ τὴν πατριαρχίαν του, τοῦ ἰσίου σώζεται ἐν τῇ πρωτεύουσῃ εἰς τὸν Νάον τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου καὶ ἡ Τάφος αὐτοῦ. Ὁρα Γεν. Ἱστορίαν ὑπὸ Μ. Κούμα «Πατριαρχαὶ Κωνσταντινουπόλεως» Καὶ Ἐκκλῆσ. Ἱστορ. Μελετήσι Τόμ. Γ'. Σελ. 403 καὶ 429.

(2) Τὸν διακατὴ ζῆλον καὶ τὰς ἀκουράτους προσπάθειάς αὐτοῦ ἐξιοχλήτερος αὐτοῦ θεοφρον ἀρχιεπίσκοπος ἐπέδειξε μετὰ πλείστας ἔσπε ἐπιμελείας εἰς ἐντελῆ ἀποπεράτωσιν καὶ καθωραϊσμόν τοῦ θείου τούτου Ναοῦ, τὸν πρᾶον καὶ καταδεικτικὸν χαρακτῆρα ἐν ἐχρῆστο συνεργαζόμενος μετὰ τῶν τεχνιτῶν πρὸς παραδειγμα τῶν λοιπῶν, τὸ ἀπαρμίλλον τῆς εὐσιβείας του, καὶ τὰ λοιπὰ ἐξαιρέτα πλεονεκτήματά του δὲν μᾶς ἀφίηνον, ἂν καὶ τὰ στενά ὄρια τῆς παρούσης περιγραφῆς δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν μακρολογίαν, νὰ μὴν ἠμολογήσωμεν πρὸς τὴν εὐσεβείαν καὶ ἱερὰν κόνην του διπνεκῆ καὶ ἀξιωμακρῆντερον τιμὴν καὶ δόξαν, καὶ παραθέσωμεν τὸ μνημόσειον αὐτοῦ μέχρι γενιᾶς γενιῶν.

ους συμπατριώτας του τέκτονας (3), καὶ ἐλθὼν ἐνταῦθα, ἤρξατο μετὰ ζήλου ἀπαραδειγματίστου τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ εὐρυχωροτέραν πηλ. 37 μῆκος καὶ 27 πλάτος, καὶ μετὰ πολλῶν ἀτόντων κόπων καὶ πλουσιοπαρόχων συνεισφορῶν γενομένων πανταχόθεν, ἀπεπεράτωσαν αὐτὸν Θεοῦ συνεργούντος καὶ τῶν πολιτῶν μετὰ τῶν τεχνιτῶν σπουδαζόντων, ὅσον οἷόν τε τελειότερον καὶ περικαλλέστερον, καθιερῶσαντες αὐτὸν εἰς δόξαν τιμὴν καὶ προσκύνησιν τῆς Ἀγίας καὶ θαυματούργου εἰκόνης τῆς Δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας «Κοίμησις» ἐπιφημιζομένης.

§. 2. Ἄλλ' οἶμοι! θάσκανος δαίμων, φθονερά τύχη ἐφθόνησε τὸν περικαλλῆ τοῦτον Θεῖον Νάον, ὥστε τῷ 1813 Ἀυγούστου 7 περὶ τὰς 5 ὥρας π. μ. ἐξ ἀπροσεξίας τινὸς ἐκραγεῖσα πυρκαϊὰ ἀπετέφρωσε τὸ κεντρικώτατον καὶ πλείστον μέρος τῆς Κομοπόλεως, ὡς καὶ αὐτὸν τὸν περιβλεπτόν Νάον χωρὶς νὰ δυνηθῶσι μὲ ὄλας τῶν τὰς προσπάθειάς οἱ κάτοικοι νὰ ἀναχαιτίσωσιν ἢ νὰ σώσωσι κἂν τὰ σκεῦη τοῦ Ναοῦ, εἰ μὴ μόνον ὀλίγιστα αὐτῶν καὶ τὴν Ἁγίαν Εἰκόνα τῆς Θεομήτορος καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἔνεκα τοῦ ὅτι αἱ οἰκίαι ἦσαν ξύλιναι, καὶ τὰ ἔλαια ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἦσαν παμπληθῆ εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν μεταπρατῶν καὶ οικοκυραίων ἐναποταμιευμένα, ἅτινα ὡς ὕλη καυστικῆ ἐδίδον θορὰν καὶ πρόδοον μεγίστην εἰς τὸ καταστρεπτικὸν καὶ σπαραξικάρδιον τοῦτο στοιχείον, τὸ ὁποῖον ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ τὰ πάντα ἀνω κατὰ ἔτρεψεν, ἐπενεγκῶν ζημίαν ἀκαταλόγιστον καὶ λύπην βαρβαρὴν καὶ ἀπαραμύθητον εἰς τὰς καρδίας ἀπάντων, ὥστε ἀστεγοὶ καὶ τῷ λιμῷ τηκόμενοι πολλοὶ διέμενον χρόνον τινά, μὴ ἔχοντες ἕτερον βοηθόν, εἰ μὴ τὸν παιδεύοντα καὶ πάλιν ἰόμενον ἀνεξίκακον Θεὸν καὶ τὴν Πανάγαθον Ἁγίαν Σιών, πρὸς τὴν ὁποίαν νυχθημερὸν ἐδέοντο, ἔναι τὰς προσβίαις αὐτῆς ἐξ ἀποστείλῃ ὁ πλουσιόδωρος Θεὸς εὐκαρπίαν εἰς τοὺς ἐλαιῶνας, καὶ συνδέσῃ αὐτοῦ; διὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς ὁμοιότητος καὶ ἀγάπης, καὶ τούτου γενομένου εἰς οὐδὲν πρῶτον τῶν ἄλλων μιᾶ ψυχῇ τε καὶ καρδίᾳ ἀπέδωλεψαν ἅπαντες εἰμὴ εἰς ἀνέγερσιν τοῦ πυρκαϊούστου Ναοῦ. Ὅθεν βοηθεῖα τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου ἐπέτυχόν τινες ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ προθύμους εὐκαταστάτους ἐν ταύτῃ τῇ ἐποχῇ κατοίκους τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς (4), παρ' ὧν δανεισθέντες σηκωντικὸν τι ποσὸν σὺν

(3) Οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων τῆς Ἄγρας εἶναι ἐμπειροὶ τέκτονες, Κτίσται, Χρίσται, Ῥάφται περιφερόμενοι εἰς ὄλας σχεδὸν τὰς πόλεις τῆς Τουρκίας καὶ ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἀκόμη χερὶν ἔργασίας, μετὰ τῶν ὁποίων τινὲς μάλιστα χαιροῦν μεγίστην ὀβολοψὴν ἔνεκα τῆς περὶ τὴν τέχνην τὴν ἐπιτηδείωτον καὶ ἐμπειρίας.

(4) Εὐγνωμονοῦσα ἡ Κοινότης ἡμῶν πρὸς τοὺς ἁγιοπαρασκευάτους, καὶ καίρηφακτοῦ

τόσφ μικρῶ κατὰ χάριν, καὶ πωλήσαντες καὶ τὰ εἰς τὸν Ναὸν ἀφιερω-
 μένα κτήματα ἤρξαντο μετὰ μεγάλην προθυμίαν τῷ 1815 οἱ τότε ἐπί-
 τροποι, προτροπῇ μὲν τοῦ ἀοιδίμου Ἀρχιερέως Καλλινίκου ἀνεψίου καὶ
 ἐφαμίλλου τοῦ προμνησθέντος Ἱερεμίου, ἐπιστάσις δὲ τοῦ τελευταίου (5)
 τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Ναοῦ κάλφιν προσκαλέσαντες τὸν ἐξ Ἄγρας ἐπιτή-
 δεσον Χ. Ἐλευθέριον, ὅστις (καὶ τὸν ἐν Τσινέδῳ Ναὸν οὗτος μετὰ ταῦτα
 ἤρχι-εκτόνησεν) εἰδὼς τὸ πρῶτον σχέδιον τοῦ πυρποληθέντος Ναοῦ ἠ-
 κολούθησε καθ' ὁλοκληρίαν αὐτὸ προσπαθῶν πάσαις δυνάμεσι νὰ ἀνα-
 πληρώτῃ πᾶσαν προγενεστέρην ἄλλειψιν τοῦ αἰωνίου τῆ λήξει ἤδη προ-
 μνησθέντος κάλφου Χ. Γεωργίου καὶ νὰ ἀναδείξῃ τὸν Ναὸν ἀνώτερον κατ'
 ἀξίαν τῆς πρώτης χάριτος καὶ καλλιτεχνείας· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ ἐξοδα
 εἰς ἀποπεράτωσιν τοιοῦτου πολυτελοῦς Ναοῦ δὲν ἐξήρκουν, προσιδῶς
 τοῦτο ὁ Θεόφιλος ἀρχιεπίσκοπος, ἵνα μὴ μὲν τὸ ἔργον ἀτελέσ, αὐθορμή-
 τως ἐξέδωκε περὶ συνεισφορᾶς ἐπιστολὴν εἰς ὅλα τὰ ὑπὸ τὴν δικαιοδο-
 σίαν του δικτελοῦντα μέρη τῆς Θεοσώτου Ἐπαρχίας του, ὡς καὶ εἰς
 τὰ τοῦ Ἁγίου Μηθύμνης, καὶ ἐξαποστείλας ἀξίους καὶ ἱκανοὺς ἀνδρας
 εἰς Ἀνατολήν, ἀπανταχόθεν ἐνεκα τοῦ σέβας, ὃ εἶχον εἰς τὸ προσκύνημα
 τεῦτο, ἐσύναξαν διαφιλεῖς ἐπιδόσεις, καὶ οὕτω τῇ βοήθειᾳ τοῦ Παναγᾶ-
 θεοῦ ἀνεκτίσθη αἰσίως ὁ ἅγιος οὗτος Ναὸς μεγαλοπρεπέστερος καὶ
 ὠραιότερος τοῦ προτέρου.

§. 3. Αὐτὸς ὁ ἅγιος Ναὸς εἶναι τρισυπόστατος, κατὰ Ἀνατολὰς βλέ-
 πων· ἔχει σχῆμα θόλου τεχνιέντως κατασκευασμένου· τὸ Καθολικὸν
 ἔχει Πύλιν πέντε, τὴν ἐν μέσῳ μεγάλην, καὶ δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν
 ταύτης ἄλλας δύο· καὶ δύο ἐτέρας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλαγίων μερῶν.
 Ἐπὶ τῆς μέσης μεγάλης θύρας τοῦ Νάρθηκος ὑπάρχει ἐξωγραφισμένη ἡ
 Κοίμησις τῆς Θεοτόκου, καὶ κάτωθεν γεγραμμένον τὸ ἐξῆς.

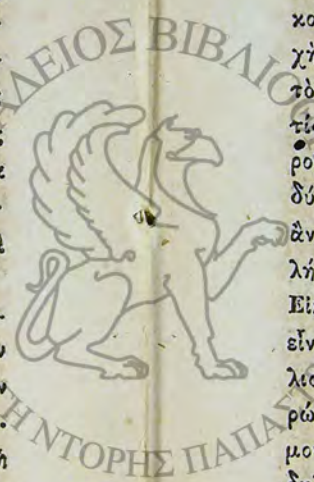
ὅτι ἵνα ἐπιστρέψῃ μετὰ καλῆς προκίρσεως τὴν χάριν ταύτην ἐπέτυχε καιρὸν πρόσφορον κα-
 τὰ τὸ 1837 ὅτε ἤρχισαν τὴν ἀνανέωσιν τῆς Ἱερᾶς τῶν Ἐκκλησίας, καὶ ἀπέστειλαν ἐνταῦθα
 ὄρισμένους ἀνδρας νὰ συνάξωσιν ἐράτους, εἰδείθησαν προθυμώτατοι διαφιλεῖς ἐπιδόσεις ποι-
 ῆσαντες, καὶ τὸ μέγιστον πάντων ἄπασαν τὴν ἀναγκαῖον ξυλικὴν ὕλην προσέφερον δω-
 ρεῖν μετακομίσαντες μάλιστα μετὰ πλείστης ὕλης ἐπιμελείας, καὶ ἀπαραιοματίστου ζή-
 λου τὴν κλείστην αὐτῆς ἀμισθὶ μέχρι τῆς ἁγίας Παρασκευῆς ἀπεχρούσης σχεδὸν ἐντεῦθεν
 Ἔρας 6. Ἔρα τὸ ὑπ' ἀριθ. 86. φυλλ. τῆς Ἐφημ. Ἡμέρας ἐν ἡ ἀναφαίνεται δημοσίως κη-
 υτομένη ἡ ἐγγνωσμένη τῶν ἁγιοπαρσκευωτῶν πρὸς τοὺς ἁγιατότας.

(5) Μετὰ τὴν πατριαρχίαν του τὸ πλείστον μέρος τοῦ βίου του διήγαγεν ἐνταῦθα, ἐπι-
 στατῶν, ὡς καὶ πρότερον μετὰ ζήλου ἀκόμω ἐνεκα τοῦ σέβας τὸ ὅποιον εἶχεν εἰς τὴν θείαν
 εἰκόνα, εἰς ἀνάκαισιν τῆς τυροκληθέντος Ναοῦ. Ἦρα καὶ τὴν προσηγομένην 1 καὶ 2 ἐπι-
 κειμένη.

Ναὸς πάλω ἔγραφε τῆς Θεοτόκου Ἁγίας Σιωρ
 Μητρός Θεοῦ, τοῦ Δεσπότου τῶν ὁρατῶν·
 "Ὁς ἐκ βάθρων ἠγερμαὶ κατὰ τὸ ἔτος τὸ ΛΩΙΕ
 Καὶ οἶαν ἐντέλειαν ἀθροῖς λαμβάνων τὸ ΛΩΛΗ,
 Ἄδρᾳ δαπάνῃ κοινῇ γνώμῃ τοῦ δήμου τῶν Ἀγριασῶν
 Συνοδραμόντων καὶ πολλῶν ἐξωθεν εὐσεβῶν Χριστιανῶν.
 Ἀλλὰ, ὦ Μητὲρ! ἐλέους τε εὐσπλαγχνίας καὶ οἰκτιρισμῶν,
 Σῶζε πάντας ἡμᾶς ἐκ νόσων δεινῶν καὶ ὀλεθρίων κακῶν.

§. 4. Ἐνδον δὲ ὁ Εὐατήριος οἶκος προσποκτῆ ὀλίγον κατ' ὀλίγον
 ποικίλον καλλωπισμὸν ὀγδοήκοντα περίπου κανθῆλαι ἀργυρεῖ καὶ βά-
 λιννοι λαμπραὶ κρέμονται· πολυέλαιοι διάφοροι μὲν μεγάλοι, ἀλλ' ἀ-
 νάρμοστοι, καθὼ κεχρυσωμένοι ξύλινοι, ὅλας διόλου εἰς ἐν τοιοῦτον ἐξά-
 κουστον προσκύνημα· καὶ ὡς πρὸς τοῦτο συνιστῶμεν πολὺ τὴν προσο-
 χὴν τῶν Κ. Κ. Ἐπιτρόπων, καὶ συμβουλευόμεν αὐτούς, ἂν ἐπιθυμῶσι
 τὸ «Μακάριοι οἱ ἀγαπῶντες τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου σου», νὰ φρον-
 τίσωσι ταχέως νὰ ἐπισκευάσωσι τὸν ἐνυπάρχοντα κεκρυμμένον ἀργυ-
 ροῦν πολυέλαιον κατὰ τὸν νέον συρμόν, καὶ παραγγείλωσι καὶ ἐτέρους
 δύο λαμπροὺς ὑκλίνοὺς, τοὺς δὲ ἐν ἐνεργείᾳ ὄντας, ἄς τοὺς δωρησῶσιν,
 ἂν ἀγαπῶσιν, εἰς καμίαν Ἐκκλησίαν ἀπόρου τινὸς χωρίου τῆς Μιτυ-
 λήνης· τὰ ἐξ ὀρειγάλου μεγάλα μανουάλια τὰ ἐμπροσθεν τῶν Ἁγίων
 Εἰκόνων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεομήτορος Παναγίας θεσιμμένα
 εἶναι πολλοῦ λόγου ἕξια ἐπαινίου· ἀλλὰ χρειάζονται καὶ ἕτερα, καὶ μά-
 λιστὰ ἐπάναγκες εἶναι νὰ φυλάττωνται καθὼς καὶ ὅλος ὁ Ναὸς καθα-
 ρώτερα· καὶ τοῦτο γνωμοδοτοῦμεν ὅτι εἰς ἕνα τοιοῦτον ἐπίση-
 μον καὶ μέγαν Ναὸν ἀναγκαῖον εἶναι νὰ διορισθῇ καὶ ἄλλος καν-
 δηλάπτης, διότι εἷς δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ, τοῦ ὁποῦ ἐρ-
 γον κύριον νὰ ἦναι μόνον ἡ καθηκρίτης τοῦ Ναοῦ· κάτωθεν τοῦ ἱεροῦ
 ἁμβωνος, ὅστις χροσίαν ἔχει νὰ χρυσωθῇ λαμπρότερον καὶ νὰ ζωγραφι-
 σθῶσιν αἱ πρόσφοροι εἰκόνας ἐπ' αὐτοῦ, ἴσταται Προσκυνητᾶριον λαμ-
 πρὸν ἐξ ἐθένου (ἀμπανόζι), πεποικιλμένον μ' ἐξείργασμένον ὄστρακον
 (σεντέρι)· ἐπὶ τῶν μακρῶν δύο κιόνων κατὰ τὰς εἰσόδους τῶν τριτυ-
 πόστων ἐπικάθηνηται δεξιόθεν εἰκὼν τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης κατεσκευ-
 ασμένη διὰ συνδρομῆς τῆς Συντεχνίας τῶν Τεκτόνων (Τουλγκερίδων)·
 ἀριστερόθεν δὲ εἰκὼν τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Νέου (6) κατεσκευα-
 σμένη διὰ συνδρομῆς τῆς συντεχνίας τῶν Λιθοτόμων (Πεστράδων), ἀμ-

(6) Ὁ νεομάρτυς οὗτος ἐμάρτυρησεν ὑπὲρ Χριστοῦ τῷ 1795 Φεβρουαρίου 17. Τὸ λιθῶ-
 νον αὐτοῦ διακρίεται ἐντὸς κειμένου εἰς τὸν ἐν Πρωτευούσῃ (Κάστρῳ) Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀ-

φότεραι αὐταί αἱ εἰκόνες συνηρμοσμένοι εἰσὶν ἐντὸς στυλίων λιθίνων στυλίων εἰς εἶδος Προσκυνηταρίων· εἰς δὲ τὸν δεξιὸν χορὸν κατὰ τὸ μέσον σχεδὸν τοῦ Ναοῦ ἵσταται ὁ δεσποτικὸς Θρόνος ὅλος κατεσκευασμένος ἐκ λευκοῦ ἐστρωμένου λίθου, ἐπιστηριζόμενος ἐπὶ δύο ὠραίων κιόνων, εἰς τὰς θάλασσας τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι δύο κορυφαὶ λέοντες· τὸ τέμπλιον τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ ἦτο ξύλινον λεπτῶς δεδουλωμένον, ἀλλὰ κατὰ τὸ 1832 ἐνεκρίθη πρὸς ἀκατάλληλον ὡς πρὸς τὴν λοιπὴν τεχνικὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ Ναοῦ· ὅθεν ἀπεφάσισαν κοινῇ γνώμῃ καὶ ἐπροσκάλεσαν τὸν πολλοῦ λόγου ἄξιον ἐπαῖνου ἐπιτηδεῖον λιθοζόον χ. Ἀντώνιον τὸν Τήνιον, ὅστις παραλαβὼν τοὺς ἀναγκαίους συμπατριώτας του ὁμοτεχνίτας, κατεσκεύασαν αὐτὸ μετὰ σπανίας καλλιτεχνεῖας καὶ ἐπιτηδειότητος ἐκ λευκοῦ ἐστρωμένου λαμπροτάτου μαρμάρου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔλεπε τις μακρόθεν τὴν ὄψιν του. Τὸ ἔδαφος εἶναι ὅλον μαρμαρόστρωτον μὲ θαυμάσιον ἐπιτηδειότητα συνδεδεμένον.

§. 5. Αἱ ἅγιοι Εἰκόνες τινὲς δὲν φέρουσι κάλαμον ἐπιτηδεῖου ζωγράφου, ὥστε νὰ ἔχωσιν ἑναρμόνιον χρωματισμόν, γλαφυρὰν τεχνικὴν ἀπεργασίαν, καὶ μεγαλοῦργον ἐπίνοιαν· τινὲς δὲ εἶναι τεχνικώταται καὶ λαμπρόταται· ἐξόχως ὅμως ἡ θεία καὶ θαυματουργὸς πανθαύμαστος εἰκὼν τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὰς ὁποίας, τὴν μὲν εὐλαβεῖα φερόμενος ὁ αἰωνία τῇ λήξει θεόφρων ἀρχιθῆτης Μιτυληνῆς Κ. Κ. Κωνστάντιος κατὰ τὸ 1731 ἐν μηνὶ Νοεμβρίου 28 δι' ἐξόδων του ἐχρῶσεν διὰ τοῦ ἐμπειροῦ χρυσοχόου Ἰωάννου Πελοποννησίου· τὴν δὲ ἠργύρωσεν ὁ αὐτὸς χρυσοχὸς δαπάνῃ Ἐκκλησιαστικῇ κατὰ τὸ 1742 ἐν μηνὶ Αὐγούστου 15. Ἀμφότεραι δ' αὐταὶ αἱ εἰκόνες εἶναι πληρεῖς χάριτος καὶ ἀληθείας, καὶ ἂν θελήσω νὰ διηγηθῶ μὲ ἀκριβείαν ἐκάστην τῶν χαρίτων αὐτῶν, δὲν μοι ἐπιτρέπουσι τὰ στενὰ ὄρια τῆς παρούσης περιγραφῆς. Ἴστανται δὲ αἱ δύο αὐταὶ εἰκόνες κατὰ τὴν τάξιν παρ' ἑκάτερα τὰ μέρη τῆς ὠραίας Πύλης. Ἡ ὠραία Πύλη καὶ αἱ ἄλλαι δύο θύραι τοῦ ἱεροῦ Βήματος πρέπει νὰ κατασκευηθῶσιν ἀνάλογοι μὲ τὸ τέμπλιον.

§. 6. Τὸ ἅγιον βῆμα εἶναι εὐρύχωρον καὶ ὠραῖον ἔχει· τρεῖς Ἱεράς Τραπεζάς λαμπράς, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἵσταται ἐπὶ ἐνὸς κίονος, καὶ δύο ἡμικύκλια (κόγχας) δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν, καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ὑπάρχει τρίτον μεγαλεῖτερον ἡμικύκλιον· τὰ καλύμματα τῶν ἁγίων Τρα-

πέδικου. Εἰς τιμὴν τούτου παντηγυρίζουσιν οἱ Μιτυληναῖοι πάγκοιτον καὶ χαρμόσινον ἰερὸν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀλλήσεως του. Ὁρα Συναξαριστὴν Τόμ. Α'. Σελ. 135. καὶ τὸ Νέον Μαρτυρολόγιον.

πέδων, ἐπειδὴ αὐτὰ δηλοῦσι τὴν σινοδὸν καὶ τὸ σουδάριον εἰς τὰ ὅποια ἐτυλίχθη τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου εἰς τὸν τάφον, πρέπει νὰ ἦναι λαμπρότερα κατὰ τὸ ἔθος τῶν Ῥωσικῶν ἐκκλησιῶν. Τὰ ἐξαπτέρυγα εἶναι ἀρκετὰ κομψὰ κατασκευασθέντα ἐν Κωνσταντινουπόλει δαπάνῃ τοῦ αἰωνία τῇ λήξει Δημητρίου Μακαρόνῃ. Τὰ ἅγια ποτήρια μὲ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα εἶναι ἀμφοῖς, ἅτινα ἐπέμψθησαν δωρεὰν τῇ ἡμετέρᾳ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ ἐξ Ὀδύσσου εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξια, καὶ κηρύττομεν στεντορεύως διηνεκῆ εὐγνωμοσύνην ἀπονέμοντες δημοσίᾳ τὸν προσήκοντα ἔπαινον πρὸς τοὺς ἀξιοζηλώτους καὶ εὐτεβεῖς καὶ καλοκάγαθους τούτους ἄνδρας Κ. Ἰάκωβον Καπετὰν Κοῦπα τὸν Ἑπτανήσιον καὶ Κ. Σοφούλαν σύζυγον αὐτοῦ, τῶν ὁποίων τὸ ἀξίεπαῖνον παράδειγμα εἶθε νὰ μιμηθῶσι καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι κοινωφελεῖς μεγαλόδωροι πλούσιοι πέμποντες ἐν χρυσοκεντημένον ἐπιτάφιον Ῥωσικὸν ἢ καὶ τι ἄλλο ὅ,τι ἐβίβεται, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπιδεῆς ὑπάρχει ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία· τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον τὸ ἐν, ἂν καὶ δὲν εἶναι ἐκ τῶν λαμπροτάτων, δὲν εἶναι ὅμως καὶ ἐκ τῶν ἐτελῶν.

§. 7. Ἡ αὐλὴ τοῦ Ναοῦ εἶναι μεγάλη καὶ ὠραία λιθόστρωτος ἐκ λευκῶν μαρμάρων μὲ ὑπόγεια βαθέα θολωτὰ μνήματα, καὶ μὲ ὠραῖον Νάθηκα· πρὸς ἄκρον ὑπάρχει κλιμαξ ἐλικοειδῆς φέρουσα εἰς τὸν κορυφὴν γυναικωνίτην· ἄνωθεν αὐτῆς ὑψοῦται ὠραῖον κωδονοστάσιον μετὰ μεγάλου ὠρολογίου (7), τοῦ ὁποίου ὁ κτύπος εἶναι μέγας καὶ ἠχητικὸς· πρὸς δυσμὰς κατὰ τὸ κελλίον τοῦ θυρωροῦ ὑπάρχει ὠραία βρύση, καὶ μία σειρὰ δωμάτια πρὸς μεσημβρίαν διὰ τοὺς προσκυνητάς, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ κεντρικώτερον καὶ ὠραιότερον εἶναι τὸ καλούμενον Ἐπιτροπικὸν ἢ Συνοδικόν, ἐν ᾧ συχναῖουσιν ὁ πανσέβαστος Ἀρχιερεὺς εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐορτῆς τῆς Θεοτόκου κατὰ τὰς 15 Αὐγούστου, οἱ ἐπίτροποι, οἱ ἔγκριτοι τῆς Κωμοπόλεως, καὶ οἱ ἀξιοτίμοι προσκυνηταί· αὐτόθι διαφυλάττεται καὶ ἡ μικρὰ βιβλιοθήκη τῶν Σχολείων (8) καὶ τινὰ Ἱερά Ἄμφοια καὶ ἀπαιρώματα τοῦ Ναοῦ· κάτωθεν τῆς σειρᾶς ταύτης τῶν δωμάτων πρὸς τὴν εἴσοδον τὴν φέρουσιν εἰς τὸ Πανδοχεῖον θεωρῶ καλὸν, καθὼς καὶ εἰς τὸν Νκὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας εἰς

(7) Ὁ Κώδων οὗτος μετὰ τοῦ ὠρολογίου δαπάνῃ τῆς αἰωνία τῇ λήξει Κ. Μαρίας Παλάκου ἐφέρθη ἐκ Μασσαλίας. Πρὸς τὴν ὁποίαν ἡ πατρὶς εὐγνωμοσύνα προσφέρει πρὸς τὴν ασμασίαν κίνῃν τῆς ἀξιωματικῶν τιμῆν καὶ δόξαν.

(8) Τὴν βιβλιοθήκην ταύτην μετὰ μεγάλου ὠρολογίου ἀπέστειλε δωρεὰν ὁ Πανοσιολογιώτατος συμπολίτης ἡμῶν Γρηγόριος Καλαγάνης ἐκ Βιέννης πρὸ τινῶν χρόνων, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ πατρὶς ἀποδίδει δημοσίᾳ τὴν προσήκουσαν εὐγνωμοσύνην. Εἶθε νὰ πλουτίσῃ αὐτὴν ἐξ Ἀθηνῶν, ἔνθα διατρίβει τὰρ, καὶ μὲ ἕτερα νεωστὶ ἐκδοθέντα χρήσιμα συγγράμματα.

Τῆνον ὑπάρχει, νὰ κατασκευασθῆ δεξαμενὴ (χαβούζα) μετὰ φιάλης (σαντριβανίου) ὑψηλῆς ποδῶν τοῦλάχιστον πέντε, εἰς τὸ κέντρον ταύτης νὰ ὑψωθῆ ἀναβρυτήριον ὑψηλὸν μὲ 10 τὸ ὀλιγώτερον τρύπας, δι' ὧν νὰ ῥέῃ τὸ ὕδωρ πρὸς τὰ ἄνω καὶ πάλιν νὰ πίπτῃ εἰς τὴν φιάλην, καὶ διὰ εὐπρέπειαν τοῦ Νοῦ, καὶ ἐν καιρῷ πυρκαϊᾶς, ὃ μὴ γένοιτο! χρήσιμος, καὶ διὰ νὰ ψάλληται εἰς αὐτὴν ὁ ἀγιασμὸς εἰς τὴν ἐορτὴν τῶν Θεοφανείων. Ἐκείθεν δὲ τῆς ῥηθείσης εἰσόδου ὑπάρχει Παρεκκλήσιον τῶν Ἀγγίων Ἀποστόλων ἐπιφημιζόμενον, καὶ ὑπὸ τὴν γῆν αὐτοῦ κοιμητήριον.

ΚΦΛΛΑΙΟΝ Γ'

Ποῦ δαπανῶνται τὰ εἰσοδήματα.

§. 1. Ὁ ἱερός οὗτος Νῆς ἐκ τῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ πληρώνει ἱεροδιάκονον (τῶν δὲ ἱερέων ὁ μισθὸς πηγάζει ἐκ τῶν κανονισμένων δικαιωμάτων, τῶν πηγάζοντων ἐκ τῶν κατοικίων τῆς Κωμοπόλεως ταύτης καὶ ἐκ τῶν ἐκουσίων τυχηρῶν προτρορῶν τῶν προσκυνητῶν) κληδονία καὶ ὑπηρετίας τινάς· περιλάμπει ἐνδεεστάτους πτωχοὺς καὶ πληρώνει μηνιαῖον μισθὸν εἰς τιθῆς (βυζάστρας), ὅσαι κατὰ διαφόρους καιροὺς ἀναδέχονται τὴν περιθαλψὴν καὶ ἀνατροφὴν νόθων τέκνων τῶν πλείστων ἐκ τῶν περιχώρων κεκρυμμένως διὰ νυκτὸς φερομένων καὶ ἐναπολειπομένων παρὰ γρατῶν ἐν τῷ Ναῷ ἡμῶν· δαπανᾷ ἀρκετὰ εἰς ἐπισκευὴν καὶ καλὴν δικτήρησιν τῶν ὑδραγωγείων τῆς Κωμοπόλεως, καὶ διοχετεύει πότιμον ὕδωρ εἰς αἰ ἐνορίας (μαχαλάδες) κρητῆ ἀναγκασίον· λιθοστρώνει τοὺς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς, ὅπου ἂν κρητῆ εὐλογον, δημοσίους δρόμους τῆς Κωμοπόλεως, καὶ ἕτερα παραπλήσια θεάρεστα ἔργα ποιεῖ.

§. 2. Τῷ 1831 ἀνήγειρεν ἐκ θάθρων σχολὴν Ἀλληλοδιδασκτικὴν κατὰ τὴν ἐνορίαν Σταυρίον (1) ἀνάλογον κατὰ τὰς τότε χρείας τῆς Κωμοπόλεως· ἡ σχολὴ ὅμως αὕτη, πραιόντος τοῦ χρόνου, ἀνεδείχθη μὴ ἐπαρκούσα ἕνεκα τῆς μικρότητος καὶ τοῦ ἀκαταλλήλου σχεδίου τῆς· διὰ τοῦτο προτροπῇ καὶ ἐν μέρει συνδρομῇ τοῦ αἰωνία τῆ λήξει συμ-

(1) Αἱ κυριώτεραι ἐνορίαί (μαχαλάδες) εἰσὶν αἱ ἐξῆς· Σταυρίον, ἢ ἀπὸ τοὺς σταυροειδῶς διερχομένους δρόμους, ἢ ἀπὸ τινος σταυρὸν ἴσως ἐστημένον αὐτῷ ποτὶ ὡς συνήθιζται νὰ γίνηται τοῦτο εἰς τὰ τῶν Μοναστηρίων προεμβάσματα καὶ ἕως σήμερον, καὶ μάλιστα τοῦ ἁγίου ὄρους· Ἀγρία ἀπὸ τὸ τραχὺ καὶ πετρῶδες τοῦ τόπου· Περαισία ἀπὸ τῆς γέφυρας δι' ἣς ἀπερνῶμεν τὸν ἐνυπάρχοντα μικρὸν χεῖμαρον εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος· Καρυδιὰ ἀπὸ τινος καρυδιᾶν ποτὶ αὐτῷ ὑπάρχουσαν· Ἀπίσος ἠνοεῖται (τασομέν) ἀπὸ τὸ ἄπο ἔσω «ἀπίσος», ὅτι ὑπάρχει ἐρύσις ἀπὸ ἔσω ἔχουσαν τὴν μάναν, τῆς ἵπποις τὸ ὕδωρ τὸ μὴν καλοκαίριον εἶναι ψυχρότατον, τὸν δὲ χειμῶνα θερμότερον· Πουτσαλιὰ ἢ ἐκ τινος, ἐλθόντος ἀπὸ τὸ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐυρισκόμενον χωρίον τὸ καλούμενον Πιζάλας, καὶ κατοικήσαντος κατ' ἀρχαίαν αὐτῷ ἐκλήθη Πιζαλιὰ καὶ χυδαϊκώτερον Πουτσαλιὰ, ἢ ἐκ τινος ἀπὸ τὸ ἐν Σμύρῃ χωρίον τὸ καλούμενον Πουτσαί, ἐλθόντος ἐνταῦθα ἔδωκε τὸ ὄνομα τοῦτο εἰς τὴν ἐνορίαν αὐτὴν· Ἀμυγδαλιὰ ἀπὸ τινος ἀμυγδαλίαν ποτὶ αὐτῷ ὑπάρχουσαν. Ὅσαι αὗται αἱ ἐνορίαὶ χρεῖαν καθαριότητος ἔχουσι.

πατριώτου ἡρώων Ἁγίου Νυσσάβη Κ. Κ. Νεκταρίου (2) ἀνηγέρθη νέα οἰκοδομή Ἀλληλοδιδασκτικῆς σχολῆς κατὰ τὸ 1848 πρὸς τὸ ἀρκτικὸν μέρος τῆς Κωμοπόλεως κατὰ τὴν θέσιν τὴν καλουμένην Ἀγρίαν, ἐπὶ τοῦ μόνου ὀλίγου ἐπιπεδωμένου λόφου, εἰς ὃν ἰστάμενός τις καὶ θεωρῶν τοὺς ἀπέναντι καταρτύτους ἐτέρους λόφους ἀπὸ ἀμπελῶνας, κερασιάς, καστανέας καὶ πικρῶς ἄλλου εἶδους δένδρων, θλίπει σκηνογραφικὴν τινὰ ὄψιν καὶ δυσπαλάλακτον τὴν θέαν, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ ἔαρος. Ἐνταῦθα κτισθεῖσα ἡ Σχολὴ λιθόκτιστος, περὶ ἧς μνησίαν ποιεῖ καὶ ἡ Δεσφιάς ἐν Σελ. 136 χωρητικότητος 350 περίπου μαθητῶν μὲ σχέδιον κάλλιστον κατὰ τὸν Ὀδηγὸν τῆς Ἀλληλοδιδασκτικῆς μεθόδου καὶ μὲ ὠραῖον προαύλιον, καὶ μὲ κήπον περίξ αὐτῆς, σύρουσα τὴν περιέργειαν ἀληθῶς τῶν θεατῶν. Ἐκτὸς τῆς Σχολῆς ἐπὶ τῆς εἰσόδου τοῦ πρώτου πυλῶνος ὑπάρχει γεγραμμένον τοῦ Προφητὰνακτος Δαβὶδ τό, «Δράξα-σθε παιδείας μήποτε ὀργισθῆ Κύριος, καὶ ἀπολείσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας» Ψαλ. β'. 16, καὶ ἐντὸς ἔνωθεν τῆς λαμπρᾶς διδασκαλοδρόμας ὑπάρχει ἐξωγραφισμένη ἡ Ἁγία Τριάς· κατέναντι τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὑπάρχουν ἐξωγραφισμένοι οἱ τρεῖς ἱεράρχη, Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, καὶ κάτωθεν αὐτῶν οἱ ἐξῆς στίχοι·

« Τριάς ἀχώριστος μοιὰς ἀάληγξ τῆς ἀληθείας,
Διδάσκαλοι ὑπέρμαχοι τῆς ἀκραίφρους θρησκείας.
Ἵπὲρ τῶν παίδων εὐξασθε, ὅπως ἀξιωθῶσι,
Παιδείαν Σας καὶ ἀρετὴν καλῶς τὰ μιμηθῶσι.
Καὶ τότε μὲθ' ἡμῶν στεγνορείως θέλουρ βοῶσι,
Δεόμενοι τοῦ Παπαγάθου Θεοῦ ἵνα δώσῃ
Τὴν ἀγασιν τῶν ἀμαρτιῶν πρὸς ἐκείρους, ὅσοι
Τὰ σχολεῖά μας ἐβούθησαν καὶ βοηθῶσι».

Ἡ οἰκοδομὴ αὕτη περιποιεῖ μέγαν ἔπαινον τῇ ἡμετέρᾳ Κοινότητι. Ἡ σχολὴ αὕτη διευθίνεται ὑπὸ δύο διδασκάλων ἐντοπίων, τῶν ὁποίων ὁ μισθὸς πληρώνεται κατ' εὐθείαν ἀπὸ τῆς ταμείου τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τῆς Διδασκάλου τῶν Κορασιῶν.

Κατὰ δὲ τὸ 1854 καθιδρύθη ἐν τῇ πρωτεύουσῃ Καστρῷ Πανδοχεῖον καλούμενον Μετόχιον, δαπάνη τοῦ θεοῦ τοῦτου Ναοῦ καὶ ἐπιστα-

(2) Ὁ φιλόμοσος οὗτος ἀείματος ἱερῆς ἀποστολῆς προσήνικη 8,000 ὄθωμ, προσίων, ἅτινα ἐστάθησαν πρώτη καὶ ἀρχικὴ αἰτία εἰς τὸ νὰ κτισθῆ αὕτη ἡ περικαλλῆς Ἀλληλοδιδασκτικὴ σχολή. Πρὸς τὴν ὄψιν ἡ πατρὶς εὐγνωμονοῦσα παραδίδει τὸ μνημόσυον αὐτοῦ μέχρι γενεᾶς γενεῶν.

σίᾳ καὶ προτροπῇ τοῦ νῦν ἁγίου Φιλαδελφίας Κ. Κ. Προκοπίου, τοῦ ἐξ Ἀγιάσου ὄντος, Πανδοχεῖον λαμπρὸν ἠγέρθη ἐκ θάβρων καὶ κατὰ τὸ 1857. ἕτερον ἐνταῦθα.

Συνεργούσης τῆς ἀγιωτάτης Σιών
Διὰ φιλοξενίαν τῶν σὺββέντων
Μανταχόθεν φιλευσεβῶν προσκυνητῶν.

Ἡ οἰκοδομὴ αὕτη ἔχει περίπου 60 δωμάτια λαμπρὰ ἄνωθεν, καὶ κάτωθεν περίπου 4 ἔργαστήρια πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ἐκ διαφόρων μερῶν ἐρχομένων κατ' ὄλον τὸ ἔτος προσκυνητῶν, πανηγυριστῶν καὶ ἐμπόρων (3)· ἡ οἰκοδομὴ αὕτη (4) προπεωδέστερον καὶ συμπερώτερον ἦτο νὰ γίνῃ ἅπασα λιθόκτιστος πρὸς ἀποφυγὴν μάλιστα, ὅμῃ γένοιτο! τῶν ἐκ τῆς παντολῆτειας ἐνδεχομένων κινδύνων· ἀλλὰ τὰ γενόμενα οὐκ ἀπογίνονται. Ἐχει δὲ τέσσαρας πύλας μίαν ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸν μέρος ἐνθα αὐλιζεται μετὰ τοῦ Ναοῦ, μίαν ἀπὸ τὸ ἀρκτικὸν ἐνθα συνέχεται μετὰ τῆς ἀγορᾶς· τῆς καλουμένης μὲ Ἰταλικὴν λέξιν «Κάμπος», μίαν ἀνατολικὰ, καὶ ἄλλην δυτικὰ ἀπὸ τὸ μέρος τῶν ἀγυῶν, φέρουσαι ἄνωθεν τῆς ἐξῆς ἐπιγραφῆν.

« Τοὺς προσκυνητὰς τῆς Σιών τῆς Ἁγίας,
πάγια προσηγιῶς δέχομαι ἐκ καρδίας.»

Τῷ δὲ 1859 ἐπὶ κατὰ μῆνα Μάρτιον ιδρύθη ἡ καφεταρία εἰς τὸ κεντρικώτερον μέρος τῆς ἀγορᾶς· ἐξῶθεν τοῦ Πανδοχεῖου δαπάνη καὶ αὐτῆ τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ. Ἐπὶ τῶν δύο προσθίων κεντρικῶν ὀφρῶν αὐτῆς ὑπάρχουσι δύο θύραις, βέουσαι διαχυέστατον πότιμον ὕδωρ. Τὸ αὐτὸ ἔτος κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον ἐπεσκευάσθη ἡ οἰκία τῆς μακαριτρίας Ἀμύρισας χ. Δημητρίου Σκορδά. μεταβλήθεισα εἰς Κορασιακὸν Σχολεῖον. Ἡ ἀξιότιμος αὕτη εὐσεβῆς Κυρία τὴν πλείστην αὐτῆς περιουσίαν ἀφιέρωσε τῇ ἡμετέρᾳ Ἱεῶν Ἐκκλησίᾳ, καὶ αὐτὸν τὸν ἀρκετὰ εὐρύχωρον οἰκόν τῆς, ἵνα συστήθῃ ἐν αὐτῇ Σχολεῖον Κορασιακόν, πρὸς τὴν ὁποίαν ἡ

(3) Ἰδίως βίωσι ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Αὐγούστου μηνὸς μέχρι τέλους πλῆθος προσκυνητῶν πανηγυριστῶν καὶ ἐμπόρων συντρέχει εἰς τὸν περικαλλῆ καὶ περιβλεπτον Ναὸν τοῦτου τῆς Θεοτόκου ἀπ' ὄλην τὴν νῆσον, καὶ ἀπὸ Κυθωνίας (Ἰθάκῆ), Μοσχωνήσια, Πέργαμον, Σῶμα, Μαγνησίαν, Λέξριον, καὶ λοιπὰ τῆς μικρᾶς Ἀσίας (Ἀνατολῆς) μέρη.

(4) Ἡ Ἀλληλοδιδασκτικὴ Σχολή, τὸ Πανδοχεῖον καὶ ἡ Καφεταρία ἐγένοντο διὰ ταῦτα ἐπιτροπεύοντος τοῦ Κ. Κωνσταντίνου Νουλλῆ, καὶ ἐπιζόμεναι καὶ εἰς τὸ ἐξῆς διὰ τῆς τιμιότητος του καὶ τῆς ἐπιμελείας του νὰ ἰδῶμεν καὶ ἕτερα ἄξια ἔπαινον ἰποφιλῆ ἔργα.

πατρίς εὐγνωμονούσα προσφέρει ἀξιωμαθήμενον τιμὴν εἰς τὴν μακαρίαν κόνιν τῆς. Τὸ ζηλωτὸν καὶ ψυχοσωτήριον ἔργον τοῦ αἰωνία τῆ λήξει προμνησθέντος Ἀγίου Νυσσάβα Κ. Κ. Νεκταρίου καὶ ταύτης ἐμιμήθησαν καὶ οἱ προνακπιθέντες χ. Μιχαῆλος Σατακά, ὅστις τὸ τρίτον μέρος τῆς περιουσίας του ἀφιέρωσε τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ὁ ἔτη ἀρκετὰ χρηματίας Ἐπίτροπος τῆς Ἱερᾶς Ἐκκλησίας ἡμῶν χ. Στέφανος χ. Βασιλείου, ὅστις αὐθορμήτως ἀφιέρωσε πρὸς προικισμὸν τῶν εκπαιδευτικῶν καταστημάτων μας ἐλαιόπραγμα κατὰ τὴν θέσιν τοῦ χωρίου Ἀσωμάτου καίμενον, ἀξίζον περίπου δυοκαίδεκα χιλιάδας γροσίων πρὸς τοὺς τοιούτους κοινωφελῆς ἄνδρας ἢ πατρίς εὐγνωμονούσα κηρύττει δι' ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου πάντων διηνεκῆ εὐγνωμοσύνην καὶ προσφέρει τὸν ἔπαινον εἰς τὸν ἄπνον καὶ ψυχρὸν αὐτῶν χοῦν, καὶ μεταδίδει τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὰς εὐλογίας τῶν ἐπερχομένων γενεῶν (5).

§. 3. Εἶθε δὲ νὰ μιμηθῶσι καὶ τοῦ λοιποῦ καὶ ἔτεροι ὀλιγωτέροι Κύριοι καὶ Κυρίαι τὸν ζῆλον Αὐτῶν! Εἶθε νὰ παρακολουθήσωσι τὸ κοινωφελὲς καὶ θεῖροστον ἔργον των πρὸς προικισμὸν καὶ καλλιτέραν τακτοποίησιν τῶν εκπαιδευτικῶν Καταστημάτων μας, καὶ πρὸς ἀνέγερσιν τῆς μελετωμένης Ἑλληνικῆς Σχολῆς ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, ἐνθα ἐστὶ καὶ ἡ Ἀλληλοδιδασκατικὴ! Ἐπειδὴ αἴτιος, μοι φαίνεται, καὶ μάλιστα μέγα, ἐνῶ ζῶμεν εἰς αἰῶνα, ὅποτε τὸ πᾶν ἤδη ἀναγγέλλει πρόοδον, τὸ πᾶν γελᾷ βλέπων τὴν βροδραυθιμένην ἄνοιξιν μὲ παντοῖα εἶδη ἀνθῶν ὠραίων καὶ εὐσμίων ἐστολισμένην ἐπελθοῦσαν, τὸ πᾶν τείνει εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ ἐξευγενισμὸν του, τὸ πᾶν τρέχει τυχαίως ἄνω κάτω διὰ γράμματα ἡμεῖς, ἂν καὶ διατηρῶμεν πρὸ 40 περίπου ἐτῶν σχολὴν Ἑλληνικὴν, νὰ μὴ ἔχωμεν εἰσέτι οἰκοδομὴν ἀξίαν καὶ κατάλληλον τοῦ σπουδαίου τούτου ἔργου! ἀλλὰ χωρὶς λύπην καὶ πόνον τῆς καρδίας μας νὰ ἔχωμεν ἐξήμενον ἐξήκοντα περίπου ἀγγέλους, συγχωρήσατέ μοι νὰ εἶπω οὕτως, ἐντό; ἀκατὰλλῆλου πληκτικωτάτου κτιρίου ἡμεῖς νὰ ἔχωμεν ἀκόμη ἀκατάστατα καὶ ἀδιοργανιστά τὰ Σχολεῖά μας ἡμεῖς νὰ δικαίμεθα ἀμέριμοι, ἀφιλόμουσοι, ἀδιάφοροι, συγχωρήσατέ μοι νὰ εἶπω πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, εἰς τὴν τοσοῦτον ἀναγκαιοτάτην ἀποδειχθεῖ-

(5) Πρὸς δὲ ὀρθῶς εἰσθεθέντος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Ἰπαπαντῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τυχεύωσι μνημῆς κατ' ἔτος ἐν ταυτῇ λαμπρᾷ ἡμέρᾳ πάντες οἱ εὐεργεταί τῆς πατρίδος τελείται γενικὸν μνημόσυνον δαπάνη τοῦ θεοῦ τούτου Ναοῦ ὑπὲρ ζώντων καὶ τεθνεώτων, καὶ λόγος πρόσφορος κηρύττεται ἐπ' ἁμβωτος προσαπομίμην τὴν δόξαν καὶ τὸν ἔπαινον εἰς πάντας τοὺς προσερχόντας τι πρὸς κοινὴν ὠφελίαν, καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας γὰ ἀσπασθῶσι τοιαῦτα εὐγενῆ καὶ ἀληθῶς φιλόανθρωπα παραδείγματα.

σαν τὴν σήμερον παιδεῖαν, δι' ἧς ὁ ἄνθρωπος ὁ λόγῳ τιμημένης κοσμεῖται καὶ στολίζεται καὶ τελειοῦται προσκτώμενος τὸ ἐξαιρετονάγαθόν, τὴν γνώσιν τῶν γραμμάτων καὶ τὴν σοφίαν, καὶ γίνεται κατὰ τὸ δυνατόν ὅμοιος τῷ Θεῷ κατὰ τὸ Προφητικὸν λόγιον «Ἐγὼ εἶπα θεοὶ ἐστέ, καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες». Ἀλλ' ἐλπίζω τῇ βοήθειᾳ τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου Ἀγίας Σιών ὅτι ὀνονούπω θέλει βληθῆ εἰς πράξιν τὸ θεῖροστον καὶ ἀναγκαιοτάτον τοῦτο ἔργον, καὶ πέποιθα ὅτι μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, πλοῦσοι καὶ πένητες, θέλουσιν συμπράξῃ καὶ συνδράμῃ ἕκαστος τὸ ἑαυτοῦ, διότι ἡ ἀρετὴ αὕτη εἶναι ἀνωτέρα καὶ ἀναγκαιοτέρα πάσης, καθότι ἡ χρηματικὴ ἀρωγὴ γίγνεται αἰτία μεγίστης καὶ εὐστοχωτάτης ὠφελείας, οὐχὶ εἰς ἓνα, ἀλλ' εἰς ὅλον ἐν γένει τὸ Κοινόν· ἐπειδὴ οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι ἡ Παιδεῖα, ὡς μορφούσα τὸν νοῦν, καὶ κρατύνουσα τὸ φρόνημα, εἶναι τὸ πρώτιστον τῶν εἰς εὐεξίαν καὶ εὐημερίαν ἔθνους τινὸς συντελούντων· ὅθεν καὶ οἱ ὀπωσθήποτε ὑπουργοῦντες αὐτῇ δικαίως θεωροῦνται ὡς οἱ πρώτιστοι εὐεργεταί τῆς τε πατρίδος αὐτῶν ἐν μέρει καὶ παντὸς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καθ' ὅλου. «Τῶν μὲν γὰρ στρατηγῶν τὰ ἐπιφανέστατα κατορθώματα σωτηρίας μόνον οἶδαμεν τῆς ἐκ τῶν παραχρημάτων κινδύνων αἰτία γιγνόμενα στρατιώταις ὀλίγοις ἢ πόλει μιᾷ ἢ καὶ ἐνὶ τινι ἔθνει, βελτίους δ' οὐδαμῶς ποιοῦντα οὔτε τοὺς στρατιώτας οὔτε τοὺς πολίτας ἀλλ' οὐδὲ τοὺς ὀμοσθινεῖς· τὴν δὲ παιδεῖαν οὐσίαν εὐδαιμονίας οὐσαν αἰτίαν τε εὐβουλίας οὐ μόνον ἐστὶν εὐερίν ἢ οἴκῳ ἢ πόλει ἢ ἔθνει χρησίμη, ἀλλὰ παντὶ τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει. Ὅσω οὖν ἢ ἐκ παιδείας ὠφέλειαι μείζων, τοσοῦτω καὶ ἡ περὶ αὐτῆς μνήμη ἀξία σπουδῆς». (Πλούταρχος ἐν τῷ περὶ Μουσικῆς).

Εἶθε λοιπὸν ὁ Θεὸς καὶ Κύριος τοῦ Ἑλέους διὰ πρεσβειῶν τῆς πανυπερευλογημένης Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου Ἀγίας Σιών φωτίσει τὸν νοῦν καὶ τὴν θέλησιν τῶν κατοίκων τῆς Κωμοπόλεως ταύτης εἰς τὸ νὰ γνωρίσωσιν ὅσα δὲν ἐγνωρίζον ἀρχήτερα! Εἶθε εἰς τοιαῦτα θεάρεστα καὶ ἀρχικώτερα πάντων τῶν ἄλλων ἔργα συντρέχωσιν ἅπαντες μιᾷ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ! Εἶθε οἱ μὲν ἄρχοντες νὰ γνωρίσωσι τὰ πρὸς τὸν λαὸν χρεῖται, ὁ δὲ λαὸς τὰ πρὸς τοὺς ἄρχοντας, καὶ νὰ δεθῶσι μὲ τὸν δεσμὸν τῆς ὀμονομίας καὶ τῆς ἀγάπης. Βαδίζοντες δὲ ἐκ συμφώνου μ' ὅλας των τὰς δυνάμεις εἰς τὴν δημοσίαν εὐτυχίαν, πόσα κατὰ δὲν θέλουσιν κατορθώσαι, πόσα λελειπότα δὲν θέλουσιν ἀναπληρῶσαι, πόσα ἐν ἀταξίᾳ εἰσέτι ὄντα δὲν θέλουσιν τακτοποιήσαι, βοηθούμενοι μάλιστα ἀπὸ τὸν ἥσυχον, τὸν ἐπεικῆ, τὸν γεωργικόν, τὸν ἀληθῶς εὐάγων λαόν μας! Καὶ τότε πόση δόξα ἀναφαίρετος καὶ περίζηλος τοὺς περιμένει. . . ! Πόση τιμὴ! πόσος ἔπαινος. . . !

Ταῦτα ἐθεώρητα χρεῖς μου ἅς σὺ ῥάψῃ συνοπτικῶς διὰ τοῦ ἀσθενοῦς
καὶ ἀδεζίου καλῆμου μου ὡς ὑποκνισμούς, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ὡς ὑποκεν-
τήματα πρὸς σοβαρωτέρας ἐρέυνας παρὰ τῶν δεινότερων περὶ τὰ τειαυ-
τα, ὀρμώμενος ὀπὸ πατρικὸν ζῆλον· ζῆλος οὐδὲν ἦπτον ἴσως παρὰ τὸν
βρησκευτικὸν τοῦ Δαβὶδ ἐκείνου διάπτωτος· «Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέ-
φαγέ με», καὶ ἀπὸ τὸ σέβας καὶ εὐλάβειαν ἦν πρὸς τὴν θαυματουργὸν
εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ἔχω, τὴν ὁποῖαν ὡς ἐν ἀρχῇ οὕτω καὶ ἐν τέλει ἀ-
ναπαραικῶ ἵνα φωτίσῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἐμοῦ τε καὶ ὄλων
τῶν συμπολιτῶν μου, εἰς τὴ ἀνομνεῖν καὶ δοξάζειν αὐτὴν καὶ ἐν τῷ νῦν
αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Ἀμήν.

